

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta financí a účetnictví

katedra finančního účetnictví a auditingu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta financí a účetnictví

katedra finančního účetnictví a auditingu

studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

**Řízení osobních financí pomocí
účetních metod**

Autor bakalářské práce:

Filip Wimmer

Vedoucí bakalářské práce:

doc. Ing. David Procházka, Ph.D.

Rok obhajoby:

2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Řízení osobních financí pomocí účetních metod“ vypracoval samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označil a uvedl v přiloženém seznamu.

V Praze dne 1. května 2020

.....

Filip Wimmer

Poděkování

Děkuji panu doc. Ing. Davidu Procházkovi, Ph.D. za veškerý čas, který věnoval vedení mé bakalářské práce a za jeho odborné konzultace, cenné rady a podněty.

Abstrakt

Cílem práce je analyzovat možnost využití účetních metod při řízení osobních financí. Práce nejprve definuje disciplínu řízení osobních financí, jmenuje specifika řízení osobních financí, uvádí rizika, se kterými je řízení osobních financí spojeno, a vymezuje odlišnosti osobních financí od financí podnikových. V další kapitole se práce zabývá metodami a prostředky, které jsou k řízení osobních financí běžně používány a dále účetními metodami, které by tomuto řízení měly napomoci. Využití účetních metod zmíněných v práci je následně demonstrováno na případové studii.

Klíčová slova

Osobní finanční plánování, účetnictví, finanční analýza, účetní výkazy

Obsah

Úvod	6
1 Specifika řízení osobních financí	8
1.1 Rizika, se kterými se potýkají rodinné finance	8
1.2 Odlišnosti osobních a podnikových financí	10
2 Metody řízení osobních financí a využití účetních nástrojů.....	12
2.1 Sledování příjmů a výdajů	12
2.1.1 Wallet	12
2.1.2 E-účty	13
2.1.3 Silné a slabé stránky aplikací pro správu osobních financí	14
2.2 Finanční produkty	15
2.3 Osobní finanční plánování	16
2.4 Výkazy	17
2.4.1 Rozvaha	18
2.4.2 Výkaz zisku a ztráty	20
2.5 Finanční analýza	22
2.6 Podnikové finanční plánování a rozpočetnictví	26
3 Praktická aplikace	28
3.1 Sestavení počáteční rozvahy a vymezení struktury příjmů a výdajů	28
3.2 Scénář 45 měsíců	30
3.3 Scénář 36 měsíců	41
3.4 Scénář 24 měsíců	42
3.5 Porovnání scénářů	43
4 Závěr	46
Seznam použité literatury a pramenů.....	48
Seznam obrázků.....	49

Úvod

Osobní finance a jejich řízení jsou součástí života každého z nás. Lidé se musí rozhodovat, jakým způsobem usměrní své finanční prostředky, aby uspokojili své potřeby. Potřeba řídit finance vychází především z toho, že naše potřeby jsou téměř nekonečné, avšak dostupné finanční prostředky nikoliv. Rodiny se musí rozhodovat, jakým způsobem budou nakládat se svými prostředky, aby mohly například zabezpečit své děti nebo zvládnout financovat vlastní bydlení.

Problémem je, že ne každý umí své finanční prostředky spravovat efektivně. Poté nedochází k naplňování finančních cílů, uspokojování ekonomických potřeb, a někdy dokonce může dojít i k osobnímu finančnímu bankrotu. Způsobů, jakými lze řídit osobní finance je mnoho. Mezi nejčastější způsoby patří používání mobilních či počítačových aplikací, odkládání svých úspor, tvorba finančních rezerv nebo vytváření rozpočtů. Každý z těchto způsobů řízení financí má své výhody a nevýhody. Například mobilní aplikace nemusí poskytovat takové informace, které by napomohly k lepšímu rozhodování o využití finančních prostředků.

Pro toto téma jsem se rozhodl, protože jsem se již od střední školy zajímal o správu osobních financí. Na vysoké škole jsem se setkal s účetnictvím, které se stalo mým oblíbeným předmětem. Stále jsem přemýšlel, jak využít své nabyté vědomosti k jiným účelům než pro své budoucí povolání. Napadlo mě, jak by to vypadalo, kdyby osobní finance byly řízeny za pomoci účetních metod. Účetnictví ve spojení s finanční analýzou umožňuje podnikům přijímat ekonomická rozhodnutí a dosahovat stanovených cílů. Často jsem si kladl otázku, proč by podobný systém informací nemohl být využit i při řízení osobních financí. Stejně jako podniky musí i rodiny sledovat svou finanční situaci, provádět důležitá ekonomická rozhodnutí a řídit své finance tak, aby bylo dosahováno předem stanovených cílů.

Cílem mé práce je představit možnosti využití účetních metod k řízení osobních financí a vytvoření systému, který umožní plánovat osobní finance, reagovat na výkyvy od předem stanovených hodnot a který bude poskytovat důležité informace pro přijímání důležitých ekonomických rozhodnutí.

V první kapitole se věnuji osobním financím jako samotné disciplíně. V této kapitole se zmiňuji o specifikách řízení osobních financí a jejich disciplínách. Dále

v kapitole zmiňují rizika, se kterými se lidé při řízení osobních financí setkávají, a jmenují možné cíle, které si lidé v souvislosti s osobními financemi stanovují. Na konci kapitoly se zabývá rozdíl mezi podnikovými a osobními financemi.

Druhá kapitola se zabývá běžnými prostředky a metodami, které lidé při správě svých financí využívají, a dále účetními metodami, které by bylo možné použít při jejich řízení. Součástí kapitoly je i představení aplikací pro správu osobních financí a zhodnocení jejich silných a slabých stránek.

Třetí kapitola by měla být praktickou ukázkou využití účetních metod při řízení osobních financí na případové studii. Tato případová studie se zabývá financemi rodiny, která si za cíl stanovila financování vlastního bydlení. Součástí případové studie je i testování scénářů, pro které se rodina může rozhodnout.

1 Specifika řízení osobních financí

Osobní finance jsou vědou zabývající se správou osobních a rodinných prostředků. S řízením osobních financí se lidé setkávají na denní bázi. Mezi disciplíny řízení osobních financí lze například zařadit spoření, investování, finanční plánování, výběr vhodného pojištění nebo také usměrňování výdajů. Osobní finance se od podnikových financí v různých ohledech liší a zároveň s nimi mají spoustu společného. Například některé cíle podniků mohou být podobné jako finanční cíle rodin.

Jako hlavní cíl podniku bývá často maximalizace jeho tržní hodnoty a zhodnocení prostředků do podniku vložených majiteli. Dalšími cíli mohou být maximalizace zisku, tržeb nebo přežití podniku. Podobně jako podniky se lidé při řízení svých financí snaží o růst svého bohatství, maximalizaci příjmů, minimalizaci výdajů či finanční přežití.

O osobním neboli rodinném bohatství pojednává Smrčka (2007, s. 21) a definuje osobní bohatství jako souhrn movitého a nemovitého jmění, kterým může osoba či rodina disponovat. Osobní bohatství však nemusí nabývat pouze materiální podoby. Bohatství lze například také vidět v lidském kapitálu neboli znalostech.

Pro úspěšné řízení osobních financí je důležité mít finanční plán a určité finanční cíle, kterých chceme dosáhnout. Bez finančního plánu nelze směřovat k finančním cílům a dosahovat jich. Díky finančnímu plánu lze do jisté míry předvídat, co nás v budoucnu čeká, a podle toho se i zařídit. Skrze finanční plán lze plánovat příjmy, výdaje, investice nebo také odchod do důchodu.

1.1 Rizika, se kterými se potýkají rodinné finance

Základními riziky, se kterými se lidé setkávají při řízení osobních financí, jsou ztráta majetku, ztráta příjmů, odpovědnost za škody nebo trvalé zdravotní potíže (Srový a Tyl 2014, s. 37). Tato rizika mohou zabránit splnění finančních cílů, a proto by s nimi mělo být počítáno a lidé by měli zvažovat, zda a jakým způsobem se proti nim zabezpečit. Mezi další rizika, která lze při řízení osobních financí zohlednit, patří například likvidní riziko.

Rizikem ztráty majetku lze rozumět situaci, kdy hodnota našeho majetku klesne nebo dojde k jeho částečné či úplné fyzické likvidaci. K poklesu hodnoty majetku

může docházet i bez našeho či cizího zavinění, a to kvůli inflaci či přírodním katastrofám. Inflaci můžeme chápat jako růst spotřebitelských cen neboli snižování kupní síly peněz v čase. Proti inflaci se lidé mohou zabezpečit například prostřednictvím investic. Podmínkou pro úspěšný boj proti inflaci je, aby byla čistá výnosnost našich investic vyšší než míra inflace (Smrčka 2007, s. 41). V případě, že pronajímáme nemovitosti, se proti inflaci lze zabezpečit indexovaným nájemným. Zaměstnanci se proti inflaci mohou zabezpečit prostřednictvím dohody se zaměstnavatelem o indexaci mezd. Z hlediska závazků také záleží, zda stojíme na straně věřitele či dlužníka. Pro dlužníka je inflace žádoucí, protože své dluhy splácí ve znehodnocené měně. Naopak pro věřitele je inflace nežádoucí, protože si v budoucnosti za své prostředky bude moci koupit méně statků.

Proti ztrátě majetku se lze zabezpečit výběrem vhodného pojištění. Je důležité vybrat takové pojištění, které nám v případě zničení či odcizení majetku umožní získat peněžní prostředky na nákup nového majetku.

Se ztrátou příjmů se lidé potýkají v případě nemoci, invalidity či při ztrátě práce. V případě nemoci je výpadek příjmů částečně kompenzován dávkami státní sociální podpory. Syrový a Tyl (2014, s. 43) nedoporučují uzavírat pojištění pracovní neschopnosti, a místo toho doporučují vytvořit vlastní likvidní rezervu. Rodina tak může prostřednictvím vlastní likvidní rezervy ušetřit až tisíce korun ročně na pojistném. To platí pouze za podmínky, že má rodina k dispozici dostatek vlastních peněžních prostředků pro vytvoření takové rezervy.

Invalidita může být definována jako ztráta možnosti nebo omezená schopnost vydělávat peníze z důvodu zhoršeného zdravotního stavu. V případě invalidity může finanční ztráta dosahovat vysokých částek. Do konce svého aktivního života rodina může vydělat miliony. V případě invalidity o tyto příjmy rodina přijde. Pojistné plnění v případě invalidity může mít podobu fixní částky nebo renty. Nevýhodou renty může být její podmíněnost vůči trvání invalidního důchodu, což znamená, že pojišťovna bude rentu vyplácet pouze v případě trvání invalidního důchodu (Syrový a Tyl 2014, s. 50).

S rizikem odpovědnosti za škodu se lze setkat u profesí, kterou vykonávají například právníci, notáři či dopravci. Dále s tímto rizikem souvisí i odpovědnost za způsobenou škodu v silničním provozu nebo odpovědnost za újmu na zdraví (Smrčka

2007, s. 48). Problémem zajištění tohoto rizika je určení maximální výše škody, a tedy i pojistné částky. Nejvyšší škody nastávají v případě škod na zdraví či na životě jiných osob (Srovň a Tyl 2014, s. 42).

V případě vážného zranění mohou nastat trvalé zdravotní důsledky, které zapříčiní pokles příjmů nebo zvýšení výdajů. To samé platí i u dětí, které sice nemohou ztratit příjem, avšak jejich trvalý úraz často znamená zvýšení výdajů rodiny. Zajištění proti tomuto riziku úrazovým pojištěním lze dále vylepšit tzv. progresivním pojistným plněním, což znamená, že výše pojistného plnění úměrně roste s rozsahem trvalých následků (Ducháčková 2015, s. 180).

Likvidní riziko je spojeno s dostupností peněžních prostředků v případě jejich potřeby. Smrčka (2007, s. 52) definuje likviditu jako dostupnost jmění ze strany majitele. Rodina je tedy likvidní, pokud její majetek může být rychle přeměněn na hotovost k úhradě jejích závazků a výdajů. Rodina by se mohla vystavit likvidnímu riziku například v případě, že by své prostředky investovala do nelikvidních finančních produktů, a poté by neměla dostatečnou likvidní rezervu pro případ výpadku příjmů.

1.2 Odlišnosti osobních a podnikových financí

V podnikové praxi bývá často zvykem, že se vlastník nepodílí na řízení podniku a informace získává především ze zveřejňovaných účetních závěrek a případně dalších reportů. V takovém případě je odpovědnost za řízení podniku delegována na management. Vlastník a management se poté na podnik dívají z různých pohledů. Hlavním zájmem vlastníka je, aby se jeho prostředky, které vložil do podniku, zhodnotily. Cíle managementu bývají různorodé, přičemž ne vždy jsou sladěny se zájmy vlastníků, jak vyplývá z teorie zastoupení. Kromě vlastníků se o informace z účetních závěrek zajímají i jiní externí uživatelé (banky a jiní věřitelné, obchodní partneři, zaměstnanci, veřejnost). Uživatelé navíc obvykle požadují rozdílné informace pro svá rozhodování, neboť např. vlastník má jiné zájmy než věřitelé. Obdobně se tak odlišuje struktura požadovaných informací mezi externími uživateli a managementem. Klíčovou odlišností pro případnou aplikaci účetních metod pro řízení osobních financí je, že lidé současně vystupují v roli vlastníka i managementu. Za všechny aktivity spojené s řízením osobních financí odpovídají pouze oni sami a také mají k dispozici veškeré informace o svých financích.

Vedení účetnictví upravuje zákon o účetnictví, který definuje předpoklady a podmínky pro správné vedení účetnictví. Řízení osobních financí není ukotveno v žádném zákoně a metody, kterými budou lidé spravovat své finance, si mohou zvolit a přizpůsobit podle svých potřeb.

Účetnictví podnikatelských subjektů je založeno na akruální bázi. To znamená, že o jednotlivých účetních případech se účtuje v období, ve kterém nastaly, a to bez ohledu na to, zda s nimi jsou spojeny peněžní toky. Podniky sledují výnosy, náklady, příjmy i výdaje. Pro osobní finance jsou důležitější spíše příjmy a výdaje. Řízení osobních financí probíhá tedy primárně na peněžní bázi, což znamená, že se sledují transakce až v okamžiku vzniku peněžních toků s nimi spojenými. Řízení osobních financí na akruální bázi by bylo administrativně náročné a pro běžného uživatele komplikované. Na druhou stranu částečně zohledněný akruální pohled může být užitečný při rozhodování o osobních financích v dlouhodobějším horizontu.

Osobní finance na rozdíl od podnikových financí nepodléhají žádné zákonné kontrole. Podniky mají často stanovenou povinnost auditu, při kterém se vyšetřuje, zda účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz o finančním dění auditovaného podniku. Při správě osobních financí nemusíme tedy nutně uchovávat všechny doklady nebo evidovat úplně všechny ekonomické transakce. Díky tomu by mělo být řízení osobních financí administrativně méně náročné.

2 Metody řízení osobních financí a využití účetních nástrojů

2.1 Sledování příjmů a výdajů

Ke sledování příjmů a výdajů a uchování těchto informací lze využít aplikace pro správu osobních financí, a to buď mobilní či počítačové. Mezi takové mobilní aplikace patří například aplikace Wallet. Mezi počítačové aplikace můžeme zařadit například eÚčty.cz.

2.1.1 Wallet

Aplikace Wallet nabízí kromě základních funkcí, jako jsou sledování příjmů a výdajů, tvorba rozpočtů a sledování zůstatků na různých účtech, i další zajímavé funkce, jako například sledování dluhů a pohledávek, odhad budoucího zůstatku na účtech nebo také vytváření jednoduchých reportů.

Příjmy a výdaje lze v aplikaci dělit do jednotlivých kategorií, které si uživatel může sám nastavit. Při zadávání informace o výdajích či příjmech do aplikace vkládáme částku, poté účet, kterého se transakce týká, a také kategorii, čas a popis transakce. Aplikace také umožňuje import bankovních výpisů z elektronického bankovníctví.

V záložce rozpočty můžeme vyvářet týdenní, měsíční či roční rozpočty. Při vytváření rozpočtů do aplikace vkládáme název rozpočtu, rozpočtovou částku, kategorii, které se rozpočet týká, a období, pro které je rozpočet sestaven. V případě překročení rozpočtu nás aplikace upozorní na překročení tohoto rozpočtu.

Na kartě sledování zůstatků můžeme sledovat vývoj zůstatků hotovosti a zůstatků na bankovních účtech. Zajímavou funkcí je i možnost sledování účtů s cizí měnou. Zůstatky na těchto účtech se poté přepočítávají podle kurzu k datu.

Dluhy a pohledávky lze sledovat na kartě dluhy. Aplikace umožňuje sledovat dluhy a pohledávky a sledovat je dle splatnosti, věřitele či dlužníka a kategorie. Jednotlivé záznamy o splátkách lze poté přiřazovat k jednotlivým dluhům a pohledávkám.

Odhadované zůstatky na účtech jsou počítány prostřednictvím zanesení plánovaných plateb a příjmů. Aplikace následně vytvoří graf, který vyjadřuje odhadovaný budoucí růst nebo pokles zůstatku na jednotlivých účtech. Zároveň aplikace upozorní na plánované výdaje.

Funkce reporty spočívá ve vytvoření tabulky cashflow a knihy příjmů a výdajů. V tabulce cashflow se uživatel může dozvědět o svých průměrných denních příjmech a výdajích a čistých peněžních tocích. Kniha příjmů a výdajů zobrazuje jednotlivé kategorie příjmů a výdajů a vyčísluje jejich absolutní výši za dané období.

2.1.2 E-účty

Aplikace eÚčty.cz je řešením pro ty, kteří nechtějí spravovat své finance pouze na telefonu, ale i na počítači. Aplikace umožňuje potencionálním uživatelům využít tzv. demo-úctu, ve kterém si mohou vyzkoušet veškeré její funkce.

Stejně jako v aplikaci Wallet můžeme i v této aplikaci sledovat příjmy a výdaje a členit je dle kategorie, času a částky. K jednotlivým transakcím můžeme přikládat i dokumenty.

Dalším zajímavým nástrojem v aplikaci je karta automatizace. Prostřednictvím této karty může uživatel zadávat do aplikace pravidelné platby a příjmy. Kromě zanášení pravidelných příjmů a výdajů umožňuje aplikace zkontrolovat, zda k daným transakcím opravdu došlo. Aplikace také uživatele upozorní v případě, že k daným transakcím nedošlo.

Oproti aplikaci Wallet aplikace eÚčty.cz vede v oblasti informací o hypotečních úvěrech. Na kartě hypotéka může uživatel zadat do aplikace informace o hypotečním úvěru, a to výši úvěru, dobu splatnosti, dobu fixace, úrokovou sazbu a výši měsíční splátky. Aplikace poté úvěr přepočítá a umožní uživateli sledovat informace o tom, kolik celkově za úvěr zaplatí, kolik zaplatí na splátkách a kolik na poplatcích. Dále uživatel může sledovat stav úvěru k určitému dni. Součástí karty je i přehled splátek, který generuje umořovací plán. V aplikaci však není možno sledovat pohledávky nebo jiné závazky.

Opomenout nesmíme ani kartu zboží, která umožňuje uživateli v aplikaci evidovat výdaje týkající se nákupů spotřebního zboží a sledovat záruční dobu u tohoto zboží. Aplikace poté uživatele upozorní v případě končící záruční doby.

Poslední kartou aplikace je karta statistiky, ve které lze sledovat vývoj zůstatků na účtech, grafy týkající se financí uživatele a dále detailně sledovat výdaje na energie a pohonné hmoty.

2.1.3 Silné a slabé stránky aplikací pro správu osobních financí

Zmíněné aplikace jsou dobrým prostředkem pro získání dat o příjmech a výdajích. Velice zajímavé funkce jsou například funkce tvorby reportů v aplikaci Wallet nebo sledování záručních dob v aplikaci eÚčty.cz

Obě zmíněné aplikace nabízejí sledování příjmů a výdajů podle jednotlivých kategorií, možnost importu bankovních výpisů, tvorbu grafů a sledování vývoje zůstatků na účtech. Díky těmto funkcím je možné jednoduše získat potřebné informace pro sestavení výkazů a sledování ekonomického chování uživatele. Užitečnou funkcí aplikací je i možnost sledování opakujících se výdajů a příjmů.

Osobně za hlavní nedostatek těchto aplikací pokládám nemožnost sledování majetkové struktury uživatele aplikací. Aplikace neumožňují například sledovat majetek, který by mohl být v případě potřeby zpeněžitelný. Dále aplikace neumožňují detailněji sledovat investice, které jsou v aplikacích zaznamenány pouze jako výdaj a následně jako příjem v době ukončení investice. Díky tomu uživatel nemůže sledovat celkovou hodnotu svého majetku nebo vypočítat své čisté jmění (rozdíl mezi majetkem a závazky).

Aplikace Wallet umožňuje vytvoření jednoduchého reportu, který informuje o struktuře příjmů a výdajů za dané období a umožňuje sledovat průměrné a celkové příjmy a výdaje za dané období. Jako report bych si představoval spíše zprávu, která by podávala souhrnné informace o plnění rozpočtů, o silných a slabých stránkách řízení osobních financí, o naplňování cílů a dalších finančních ukazatelích.

Výstupy aplikací jsou výčet příjmů a výdajů, koláčové grafy, vývoj zůstatků na účtech a informace o splnění či překročení rozpočtů. Chybí mi však detailnější informace pro přijímání ekonomických rozhodnutí. Nebylo by například na škodu, kdyby se v aplikacích daly nastavit indikátory finančního zdraví, které by poté

aplikace sama vyhodnocovala a upozorňovala na ně uživatele. Dále by aplikace také mohly umožnit sestavovat detailnější výkazy, ve kterých by šla lépe sledovat majetková struktura uživatele této aplikace.

2.2 Finanční produkty

Mezi nejčastější finanční produkty, které lidé při spoření používají, patří především stavební spoření, termínované vklady a spořicí účty. Další možnosti spoření nabízí například akciový trh nebo státní spořicí dluhopisy.

U stavebního spoření je potřeba počítat s vázací dobou, která činí minimálně 6 let. Tato doba je stanovena zákonem a je podmínkou pro získání státní podpory. Maximální výše státní podpory činí 10 % z uspořené částky za daný rok a nejvýše 2 000 Kč ročně. Pro získání maximální podpory je zapotřebí spořit minimálně 1 667 Kč měsíčně (Finance.cz 2018). Smrčka (2007, s. 82) jako hlavní nevýhodu stavebního spoření uvádí nízkou likviditu prostředků na účtu stavebního prostředí a poměrně vysoké sankce při jeho předčasném ukončení.

Termínované vklady jsou oproti stavebnímu spoření likvidnějším řešením, protože je lze uzavřít na kratší období. Jejich nedostatkem často bývá nízká výnosnost, která často nedosahuje ani výše inflace, a proto na nich uložené prostředky ztrácejí hodnotu. Výnos termínovaných vkladů se pohybuje většinou okolo 1 až 3,2 % (Měšec.cz 2020). Vyššího výnosu lze dosáhnout v případě uložení vyšších částek na delší dobu. Pro uvedení příkladu J&T bank nabízí úrokovou sazbu až 2,5 %¹, která je podmíněná minimálním vkladem 100 000 Kč, 500 000 Kč v jiných produktech banky a dobou uložení prostředků na 10 let. V případě, že na jiných produktech banky není uloženo alespoň 500 000 Kč, vzroste podmínka počátečního vkladu na 500 000 Kč. V případě uložení prostředků na 3 roky sazba klesá na 1,9 % ročně (J&T bank 2020).

Spořicí účty jsou z nabízených spořicích produktů nejlikvidnější a většinou lze z těchto účtů prostředky převést téměř okamžitě. Vzhledem k vysoké likviditě však nelze počítat s příliš vysokými výnosy. Opět platí, že vyšší výnosy bývají podmíněny vyššími vklady. Další podmínkou vyšších výnosů může také být uskutečnění minimálního počtu transakcí za určité období.

¹ Sazba zjištěná k 27. 4. 2020

Ministerstvo financí České republiky emituje tzv. dluhopisy republiky. Investor si může vybrat mezi reinvestičním, proti-inflačním a fixním dluhopisem. Jednotlivé druhy dluhopisů se liší ve výpočtu výnosu z držby těchto dluhopisů.

Veškeré státní dluhopisy jsou emitovány se splatností 6 let. Minimální hodnota nakoupených dluhopisů činí 1 000 Kč, přičemž prodejní cena jednoho dluhopisu činí 1 Kč. Investované prostředky je možné získat zpátky formou předčasného splacení, a to bez jakékoliv finanční sankce. O předčasné splacení je možné požádat jednou ročně v předem stanovených termínech (Ministerstvo financí České republiky 2020).

2.3 Osobní finanční plánování

S osobními financemi je úzce spojeno osobní finanční plánování. Díky finančnímu plánování jsou lidé lépe schopni naplňovat své dlouhodobé finanční cíle, zajistit se proti možným rizikům a optimalizovat své spotřební chování směrem k naplňování těchto finančních cílů.

Výstupem finančního plánování je finanční plán. Syrový (2014, s. 11) za finanční plán považuje přiřazení peněz ke stanoveným cílům a doporučuje při sestavování finančního plánu následující postup:

- vymezení finančních cílů,
- vymezení zdrojů, které můžeme na splnění cílů použít,
- vymezení rizik, která by mohla ohrozit dosažení stanovených cílů,
- přiřazení zdrojů k jednotlivým cílům.

Finanční cíle mohou nabývat různých podob. Pro někoho to může například být finanční samostatnost a pro někoho zase úspěšné financování vlastního bydlení. Naše finanční cíle můžeme rozdělit na krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé. Krátkodobým finančním cílem může být například koupě nového počítače nebo zabezpečení dostatku prostředků na rodinou dovolenou. Jako dlouhodobý cíl by mohlo být například stanoveno zabezpečení dostatku prostředků pro stáří. Pro správné stanovení cíle lze použít metodu SMART. Cíl, který je SMART, by měl podle Růčkové a Roubíčkové (2012, s. 162) splňovat následující požadavky:

- specific (specifikovaný),
- measurable (měřitelný),
- attainable (dosažitelný),

- realistic (reálný),
- tangible (hmatatelný a jasný).

Mezi zdroje, kterými lze dosahovat stanovených finančních cílů, lze řadit především náš současný a budoucí majetek (Sýrový a Tyl 2014, s. 26). Za současný majetek, který můžeme použít k naplňování finančních cílů, lze považovat námi vlastněné nemovitosti, finanční majetek a další majetek, který bychom mohli v případě potřeby zpeněžit.

Budoucím majetkem mohou být například dnes uložené a do budoucna zúročené peníze. Je dobré začít soupisem veškerého současného a budoucího majetku a stanovením jeho současné a budoucí hodnoty.

Rizika, která je potřeba zohlednit při řízení osobních financí, byla již zmíněna v první kapitole. Při finančním plánování je důležité, aby byla významná rizika zajištěna a bylo s nimi počítáno. Zároveň je potřeba vyčlenit i taková rizika, pro která nemá smysl využívat finančních produktů a je lepší se proti nim zajistit vlastní likvidní rezervou.

Nakonec přichází na řadu přiřazení zdrojů ke konkrétním cílům. Nejdříve je dobré udělat soupis všech cílů, ke kterým následně přiřadíme zdroje. V případě financování vlastního bydlení by jako zdroj bylo možné použít vlastní úspory, stavební spoření či hypoteční úvěr.

Hlavním přínosem finančního plánu je konkretizace cíle, což znamená, že víme, čeho chceme dosáhnout, jakým způsobem a v jakém časovém horizontu. Díky finančnímu plánu lze ošetřit různá rizika a vybrat vhodné finanční produkty pro krytí těchto rizik. Zároveň plán také umožní posoudit splnitelnost stanoveného cíle.

2.4 Výkazy

Účetní výkazy patří k významným zdrojům dat, které poskytují důležité informace pro řízení podniku, zpracování finanční analýzy nebo také investiční rozhodování. Mezi základní účetní výkazy patří rozvaha, výkaz zisku a ztráty a výkaz peněžních toků. Na základě účetních výkazů mohou interní i externí uživatelé účetních informací vyhodnocovat finanční situaci podniku a přijímat důležitá rozhodnutí.

2.4.1 Rozvaha

Rozvaha podává k určitému datu obraz o struktuře majetku podniku a o zdrojích, kterými byl tento majetek financován. Majetek podniku v rozvaze vyjadřují aktiva a zdroje financování majetku pasiva.

Aktiva jsou v rozvaze rozčleněna na dlouhodobá a oběžná (krátkodobá) aktiva. Do dlouhodobých aktiv je zařazen dlouhodobý hmotný, nehmotný a finanční majetek. Mezi oběžná aktiva řadíme zásoby, pohledávky a krátkodobý finanční majetek.

Pasiva lze v rozvaze rozčlenit na vlastní kapitál a cizí zdroje. Do vlastního kapitálu se řadí základní kapitál, ážio, fondy ze zisku a výsledky hospodaření. Do cizího kapitálu se řadí rezervy a závazky. Závazky lze dále členit na krátkodobé a dlouhodobé. Za dlouhodobé závazky lze označit závazky se splatností delší než jeden rok.

Pro správné sestavení rozvahy je důležité respektovat bilanční princip, který říká, že součet hodnot všech aktiv se musí rovnat součtu hodnot všech pasiv. Skrze využití bilančního principu lze určité položky rozvahy dopočítat. Platí, že odečtením celkové hodnoty cizích zdrojů od celkové hodnoty aktiv lze získat hodnotu vlastního kapitálu. Vlastní kapitál lze poté chápat jako čisté jmění účetní jednotky (Janhuba et al. 2016, s. 129).

Při řízení osobních financí by rozvaha měla uživateli pomáhat měřit změny ve struktuře majetku, provádět finanční analýzu a plánovat majetkovou strukturu do budoucna. Pro snížení administrativní náročnosti nebude pro sestavení rozvahy zapotřebí nic účtovat. Rozvaha se k určitému datu sestaví podle hodnoty aktiv a závazků k určitému datu.

Majetek v rozvaze bude seřazen podle stupně likvidity a bude rozdělen do skupin na likvidní majetek, středně likvidní majetek a nejméně likvidní majetek a dlouhodobé investice.

Mezi likvidní majetek lze například zařadit běžné a spořicí účty, ze kterých můžeme okamžitě vybrat peněžní prostředky, a ostatní majetek, který můžeme rychle zpeněžit. Takovým majetkem by mohly být například i akcie nakoupené na burze, pokud je možné je rychle nakoupit a také prodat.

Do středně likvidního majetku lze řadit takový majetek, který má určitou hodnotu a mohl by být v případě potřeby zpeněžen, ale ne tak rychle jako likvidní majetek.

Příkladem by mohl být například osobní počítač, nábytek nebo automobil. Měli bychom se pokusit alespoň odhadnout cenu, za kterou bychom majetek mohli v budoucnu prodat, aby výkazy mohly podávat co nejvěrnější obraz o majetkové struktuře.

Položka nejméně likvidní majetek bude zahrnovat majetek, který hodláme držet dlouhou dobu nebo je těžké nebo téměř nemožné ho zpeněžit bez dalších finančních následků. Takovým majetkem mohou být například nemovitosti nebo dlouhodobé investice, u kterých by výpověď znamenala povinnost zaplatit vysoký poplatek. Příkladem dlouhodobé investice může být například stavební spoření uzavřené na 6 let nebo dlouhodobé termínované vklady, u kterých nelze získat peněžní prostředky před dobou splatnosti bez finančního postihu. Tímto postihem může být například poplatek za výpověď smlouvy.

Pasiva v rozvaze budou rozčleněna na vlastní jmění a cizí zdroje. Položka vlastní jmění bude vypočtena za užití bilančního principu, a to odečtením závazků od celkové hodnoty aktiv. Do cizích zdrojů budou zařazeny závazky v členění na krátkodobé a dlouhodobé. Za krátkodobé závazky budou považovány takové, které budou splatné v následujícím období, kterým může být například jeden měsíc nebo rok.

Pro sestavení počáteční rozvahy bude potřeba vytvořit soupis investic a veškerého majetku, který by mohl uživatel výkazů v případě potřeby zpeněžit, a dále soupis veškerých závazků. V rozvaze by neměl být sledován takový majetek, jehož cena je nevýznamná, což znamená, že v rozvaze nebude sledováno drobné nakoupené zboží, jako je například oblečení (pokud nemá významnou hodnotu).

Pro ilustraci lze sestavení rozvahy ilustrovat na následujícím příkladu. Uvažujme, že rodina má na bankovním účtu 120 000 Kč. Rodina dále vlastní automobil v odhadované tržní hodnotě 130 000 Kč. Nakonec má tato rodina na účtu stavebního spoření 40 000 Kč. Kromě majetku má rodina také závazky ve výši 45 000 Kč.

Obrázek 1: Rozvaha

Aktiva		Pasiva	
Položka	Částka	Položka	Částka
Bankovní účet	120 000	Vlastní jmění	245 000
Automobil	130 000	Závazky	45 000
Stavební spoření	40 000		
Celkem	290 000	Celkem	290 000

Zdroj: Vlastní zpracování

Prostřednictvím sestavení rozvahy bude rodina schopna stanovit přibližnou hodnotu svého majetku, vypočítat hodnotu vlastního jmění a sledovat své závazky. Na rozvaze by se dále dala provádět finanční analýza, která bude zmíněna v kapitole 2.5.

2.4.2 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty podává uživateli účetních informací přehled o nákladech, výnosech a tvorbě zisku za dané účetní období (Janhuba et al. 2016, s. 176). Výstupem výkazu zisku a ztráty je výsledek hospodaření účetní jednotky. Za nejdůležitější položku ve výkazu lze pokládat provozní výsledek hospodaření, který je měřítkem schopnosti podniku vytvářet kladný výsledek hospodaření svou hlavní podnikatelskou činností (Růčková a Roubíčková 2012, s. 92).

Výkaz zisku a ztráty může nabývat dvou základních podob, které se liší v třídění nákladů. Výkaz lze sestavit s tříděním nákladů podle druhu nebo s členěním nákladů dle účelu jejich vynaložení.

Šoljaková a Fibírová (2010, s. 56) jako přednost druhového členění nákladů uvádí především jeho průkaznost a jednoznačnost výše vynaložených nákladových druhů. Výkaz s náklady členěnými podle druhu je tak dobrým podkladem pro optimalizaci dodávek materiálu, protože víme přesně, co a kdy bylo spotřebováno.

Výkaz sestavený v účelovém členění nákladů třídí náklady podle účelu, za kterým byly náklady vynaloženy. Výkaz poté poskytuje externím uživatelům více informací o tvorbě zisku za dané účetní období. Uživatelé účetních informací jsou informováni o tvorbě zisku z prodeje výrobků a služeb a o výši prodejních a správních nákladů, popřípadě o výši nákladů na vědu a výzkum (Šoljaková a Fibírová 2010, s. 58). Díky účelovému členění nákladů lze například odhalit vysoké osobní náklady na správu a řízení.

Náklady lze dále členit například dle jejich příčinného vztahu k výkonu na přímé a nepřímé či dle závislosti na objemu výkonů na variabilní a fixní (Marek 2006, s. 113). Tohoto členění nákladů ve výkazu zisku a ztráty využívá především manažerské účetnictví.

Při řízení osobních financí budou výstupem výkazu celkové peněžní toky, které lze pokládat za výsledek hospodaření rodiny. Výsledek hospodaření rodiny bude tedy možné zjistit jako rozdíl mezi příjmy a výdaji. Pokud bychom chtěli využít účelové členění výdajů, mohli bychom výdaje třídit například na výdaje vynaložené za účelem

zabezpečení běžného chodu domácnosti, výdaje vynaložené za účelem spoření a zhodnocování prostředků a výdaje vynaložené za účelem splácení finančních závazků. Pro řízení osobních financí bude však vhodnější používat druhové členění výdajů, aby bylo možné měřit celkové vynaložené částky u jednotlivých výdajových druhů.

Vzhledem k tomu, že výstupem výkazu budou celkové peněžní toky, bude výkaz zastávat i funkci výkazu peněžních toků. Výdaje ve výkazu budou dále členěny na fixní a variabilní.

Fixními výdaji budou takové výdaje, které jsou vynakládány v konstantní výši a v pravidelných intervalech. Za fixní výdaje lze označit například nájemné. Tyto výdaje by měly být dobře předvídatelné. Pro fixní výdaje by také mělo platit, že jejich výši není možné příliš ovlivnit. Například u nájemného nelze říci, že budeme bydlet méně, abychom ušetřili. Do fixních výdajů nebudou zahrnovány pravidelné investice a splátky závazků, které budou ve výkazu vykázány zvlášť.

Proměnlivé a nahodilé výdaje označíme za variabilní. Příkladem variabilních výdajů mohou být například výdaje na volnočasové aktivity či drobné nákupy. Tyto výdaje vzhledem k jejich proměnlivosti již tak lehce odhadnout nelze. Charakteristickou vlastností variabilních výdajů bude možnost ovlivnit jejich výši tím, že něčeho koupíme méně.

Díky tomuto rozčlenění bude možné vypočítat, kolik volných prostředků zbývá po úhradě běžných předvídatelných a konstantních (fixních) výdajů na úhradu proměnlivých (variabilních) výdajů, jejichž výše se dá do jisté míry ovlivnit.

Peněžní toky budou ve výkazu rozčleněny na běžné a celkové peněžní toky. Běžné peněžní toky budou vypočítány odečtením běžných fixních (nájemné) a variabilních výdajů (volný čas) od běžných příjmů (mzdy). Běžné peněžní toky budou vyjadřovat částku, která zbývá na investice a závazky po úhradě všech výdajů spojených s běžným chodem domácnosti.

Celkové peněžní toky bude možné vypočítat přičtením peněžních toků vyplývajících z investování, závazků a pořizování majetku k běžným peněžním tokům. Důvodem oddělení běžných peněžních toků od celkových peněžních toků je oddělení běžného hospodaření rodiny od ostatních činností jako jsou investování či splácení závazků.

Sestavení výkazu by mělo být poměrně jednoduché. Informace o příjmech a výdajích stačí získat například z aplikací pro správu osobních financí. Obdobně jako na rozvaze, bude na tomto výkazu možné provádět finanční analýzu, která umožní sledovat výkyvy v příjmech a výdajích, analyzovat schopnost vytvářet finanční přebytky a sledovat hlavní vlivy, které ovlivňují peněžní toky. Členění výdajů a příjmů ve výkazu si může jeho uživatel nastavit tak, aby přesně odpovídalo jeho požadavkům.

Obrázek 2: Výsledovka

Příjmy	35 000
Fixní výdaje	- 10 000
Peněžní toky po úhradě fixních výdajů	25 000
Variabilní výdaje	- 9 000
Běžné peněžní toky	16 000
Investice	- 5 000
Závazky	- 7 000
Pořízení dlouhodobého majetku	-
Celkové peněžní toky	4 000

Zdroj: Vlastní zpracování

2.5 Finanční analýza

Knápková aj. (2017, s. 17) považují finanční analýzu za nedílnou součást finančního řízení. Znalost finanční situace podniku umožňuje manažerům i vlastníkům provádět ekonomická rozhodnutí, která se týkají finančních aktivit podniku. Těmito aktivitami jsou například získávání finančních zdrojů, stanovování optimální majetkové struktury podniku či rozdělování zisku.

Hlavním zdrojem dat pro zpracování finanční analýzy jsou účetní výkazy. Těmi nejdůležitějšími výkazy pro finanční analýzu jsou rozvaha, výkaz zisku a ztráty a výkaz o peněžních tocích (Knápková et al. 2017, s. 17). Na těchto účetních výkazech je finanční analýza prováděna prostřednictvím absolutních, rozdílových a poměrových ukazatelů.

Absolutní (stavové) ukazatele finanční analýzy poměřují změnu položek výkazů mezi minulým a současným obdobím. Pomocí absolutních ukazatelů můžeme provádět buď vertikální či horizontální analýzu. Horizontální analýza měří absolutní změnu položek v čase a umožňuje sledovat trendy ve vývoji jednotlivých položek. Vertikální analýza vyjadřuje položky v procentním podílu ke zvolené základně, která

vyjadřuje 100 % (Knápková et al. 2017, s. 71). Díky vertikální analýze lze například porovnávat majetkovou strukturu podniku s konkurenčními podniky v odvětví.

Rozdílové ukazatele jsou využívány především pro řízení likvidity podniku (Růčková a Roubíčková 2012, s. 106). Za nejdůležitější rozdílové ukazatele v podnikových financích můžeme považovat čistý pracovní kapitál (rozdíl mezi oběžnými aktivy a krátkodobými závazky) a čisté pohotové prostředky (rozdíl mezi pohotovými peněžními prostředky a okamžitě splatnými závazky). Tyto ukazatele by měly poukázat na to, zda má podnik dostatek likvidních prostředků k úhradě svých krátkodobých či právě splatných závazků.

Poměrové ukazatele jsou jedním z nejdůležitějších prvků finanční analýzy. Prostřednictvím poměrových ukazatelů jsou mezi sebou poměřovány položky rozvahy, výkazu zisku a ztráty či výkazu peněžních toků. Za výhodu i nevýhodu poměrových ukazatelů lze uvést fakt, že mohou být vypočítány z veřejně dostupných informací, ke kterým mají přístup i konkurenční podniky (Růčková a Roubíčková 2012, s. 115).

Díky poměrovým ukazatelům je podnik ve finanční analýze vyšetřován z pohledu výnosnosti vložených prostředků majiteli (rentabilita), efektivnosti využití vložených prostředků majiteli (aktivita), rizika vyplývajícího z financování cizími zdroji (zadluženost) a dostupnosti peněžních prostředků (likvidita).

Stejně jako vlastníci podniku a manažeři by i lidé při správě osobních financí měli znát dobře svou finanční situaci. Při výběru vhodných finančních ukazatelů pro správu osobních financí je nutné se zamyslet, co přesně chceme měřit. Zajímat by nás měla především dostupnost našich prostředků neboli likvidita, schopnost splácet závazky a schopnost vytvářet finanční přebytky (úspory).

Likviditu neboli dostupnost peněžních prostředků bychom stejně jako v podnikových financích mohli měřit poměrem likvidních aktiv ke krátkodobým závazkům. Jako ukazatel likvidity bychom mohli například stanovit poměr peněžních prostředků ke krátkodobým závazkům. Tento ukazatel nazveme ukazatelem hotovostní likvidity. Dále bychom likviditu mohli měřit poměrem peněžních prostředků k průměrným měsíčním výdajům.

Jako ukazatel sloužící k posouzení schopnosti splácet závazky můžeme využít ukazatel DSTI (debt service to income), který je poměrem měsíčních příjmů

k měsíčním splátkám závazků. Česká národní banka doporučuje, aby tato hodnota nebyla vyšší než 50 % (Česká národní banka 2020). Celkovou zadluženost bychom poté mohli měřit poměrem celkové hodnoty závazků k celkové hodnotě aktiv. Tento ukazatel nazveme ukazatelem celkové zadluženosti.

K posouzení schopnosti vytvářet finanční přebytky bychom mohli využít poměr běžných peněžních toků k celkovým příjmům. Tento ukazatel by poté umožnil posoudit schopnost vytvářet finanční přebytky z příjmů po úhradě běžných výdajů spojených s běžným chodem domácnosti. Dále bychom mohli poměřovat celkové peněžní toky k celkovým příjmům, čímž by šlo posuzovat schopnost vytvářet finanční přebytky po úhradě veškerých výdajů.

Kromě poměrových ukazatelů bychom dále mohli využít absolutní a rozdílové ukazatele. Pomocí horizontální analýzy bychom mohli sledovat vývoj hodnoty aktiv a vlastního jmění v jednotlivých obdobích. Vertikální analýza by poté mohla poskytnout lepší pohled na celkovou majetkovou strukturu a její změny.

Z rozdílových ukazatelů bychom pro řízení osobních financí mohli využít ukazatel podobný ukazateli čistých pohotových prostředků z běžné finanční analýzy. Tento ukazatel lze vypočítat odečtením právě splatných závazků od pohotových hotovostních prostředků. Tento ukazatel by umožnil posuzovat, jak vysokou likvidní rezervu má rodina na úhradu právě splatných závazků.

Využitelnost finanční analýzy budu ilustrovat na následujícím příkladu, ve kterém rodina na základě výkazů z let 2019 a 2020 posoudí, zda se její finanční situace mezi roky zlepšila či zhoršila.

Na začátku roku 2019 rodina financovala úvěrem ve výši 360 000 Kč koupi nového automobilu. Měsíční splátky úvěru činí 10 000 Kč. Hodnota automobilu podle odhadu rodiny na konci roku 2019 činila 280 000 Kč a na konci roku 2020 220 000 Kč. Od roku 2020 nastoupil manžel do nové práce, což zapříčinilo růst příjmů. Za právě splatné závazky rodina považuje splátky úvěru v dalším měsíci. Rodina by chtěla udržovat hodnotu ukazatele likvidity ve vztahu k průměrným výdajům na úrovni 3. To znamená, že rodina chce udržovat likvidní rezervu, která postačí na úhradu průměrných výdajů (včetně splátek úvěru) po dobu tři měsíce. Nejdříve rodina bude porovnávat rozvahy za roky 2020 a 2019.

Obrázek 3: Rozvahy za roky 2020 a 2019

Aktiva			Pasiva		
Položka	31. 12. 2020	31. 12. 2019	Položka	31. 12. 2020	31. 12. 2019
Bankovní účty	90 000	70 000	Vlastní jmění	280 000	198 000
Automobil	220 000	280 000			
Termínovaný vklad	40 000	38 800	Krátkodobé závazky	120 000	120 000
Státní dluhopisy	50 000	49 200	Dlouhodobé závazky	-	120 000
Celkem	400 000	438 000	Celkem	400 000	438 000

Zdroj: Vlastní zpracování

Ukazatel hotovostní likvidity v roce 2020 vykazuje hodnotu 0,75. V roce 2019 hodnota ukazatele činila 0,58, což znamená, že rodina má k dispozici více likvidních prostředků na úhradu svých závazků.

Pohotovité peněžní prostředky činí v roce 2020 80 000 Kč, což je o 20 000 Kč více než v roce 2019. Tento ukazatel indikuje, že má rodina k dispozici vyšší likvidní rezervu na krytí právě splatných závazků.

Ukazatel celkové zadluženosti v roce 2020 poklesl na hodnotu 0,3 z hodnoty 0,55 v roce 2019, což znamená, že majetek rodiny je méně kryt cizími zdroji. Pokles ukazatele je žádoucí. S poklesem zadluženosti se pojí i růst vlastního jmění rodiny, který vyjadřuje rozdíl mezi majetkem a závazky.

Celková hodnota aktiv poklesla, a to především z důvodu nižší odhadované hodnoty automobilu. Proti poklesu hodnoty aktiv působil růst investic a kladné celkové peněžní toky. Dále rodina porovnávala výsledovky za roky 2020 a 2019.

Obrázek 4: Výsledovky za roky 2020 a 2019

	2020	2019
Příjmy	320 000	300 000
Běžné výdaje	- 180 000	- 160 000
Běžné peněžní toky	140 000	140 000
Závazky	- 120 000	- 120 000
Celkové peněžní toky	20 000	20 000

Zdroj: Vlastní zpracování

Průměrné měsíční příjmy v roce 2020 činily 26 667 Kč, zatímco v roce 2019 pouze 25 000 Kč. Průměrné měsíční výdaje (včetně splátek úvěru) však v roce 2020 vzrostly na 25 000 Kč z původních 23 333 Kč v roce 2019.

Ukazatel likvidity ve vztahu k průměrným výdajům v roce 2020 vykazuje hodnotu 3,6, zatímco v roce 2019 vykazoval hodnotu 3. Ukazatel tedy naznačuje, že

má rodina vyšší likvidní rezervu i ve vztahu k průměrným výdajům, za předpokladu, že v dalším roce nedojde k výrazné změně hladiny výdajů rodiny.

Ukazatel DSTI v roce 2020 poklesl na 0,38 z původních 0,4 v roce 2019. Pokles je žádoucí a indikuje, že by rodina měla být schopna lépe splácet své závazky.

Poměr běžných peněžních toků k celkovým příjmům v roce 2020 oproti roku 2019 poklesl z hodnoty 0,47 na 0,44. To znamená, že rodina v daném roce zvýšila své běžné výdaje. Poměr celkových peněžních toků také poklesl z hodnoty 0,07 na 0,06, což znamená, že na konci roku 2020 z každé koruny příjmů rodině zbylo méně než v roce 2019.

Na základě vypočtených údajů lze usoudit, že finanční situace rodiny je lepší v roce 2020. Hlavními indikátory zlepšení finanční situace rodiny jsou růst ukazatelů likvidity, pokles ukazatele celkové zadluženosti, pokles hodnoty ukazatele DSTI a růst vlastního jmění.

Vysoké ukazatele likvidity však naznačují, že rodina své prostředky nevyužívá efektivně. Pokud chce rodina udržovat hodnotu ukazatele hotovostní likvidity k průměrným výdajům ve výši 3, musí držet jako likvidní rezervu 75 000 Kč a 15 000 Kč by mohla investovat. Dále rodina z finanční analýzy zjistila, že její schopnost vytvářet finanční přebytky nebrzdí splátky úvěru, ale zvýšené běžné výdaje, díky kterým jsou celkové peněžní toky v obou letech stejné, a to i přes zvýšení příjmů.

2.6 Podnikové finanční plánování a rozpočtnictví

Finanční plánování je souborem aktivit, který v sobě zahrnuje stanovení finančních cílů, analýzu mezi skutečným a žádoucím stavem a opatření prováděná za účelem dosažení těchto cílů (Růčková a Roubíčková 2012).

Pro správné fungování plánů a rozpočtů je zapotřebí, aby mezi sebou bylo propojeno operativní (krátkodobé), taktické (střednědobé) a strategické (dlouhodobé) řízení a byla splněna podmínka časové koordinace (Fibířová et al. 2015). Časovou koordinací se rozumí, že krátkodobé plány by měly přebírat některé informace z dlouhodobých plánů (plán investic) a naopak k sestavování dlouhodobých plánů by měly sloužit některé informace z krátkodobých plánů (Marek 2006, s. 495).

Marek dále (2006, s. 495) stanovuje zásady správného finančního plánování. Těmito zásadami jsou systematičnost (sledování určitého cíle), úplnost (zohlednění veškerých faktorů a činností při plánování), přehlednost (snadné nakládání

s rozpočtem a snadná kontrola), periodičnost (sestavování plánu v pravidelných časových úsecích), pružnost (aktualizace hodnot během plánovaného období) a klouzavost (překrývání plánovacích horizontů mezi plány).

K dosažení pružnosti a klouzavosti finančního plánu lze využít tzv. klouzavého plánování, díky kterému je možné plán pravidelně aktualizovat a přizpůsobovat ho tak měnícím se podmínkám činnosti podniku. Klouzavé plánování probíhá stanovením určitého období, po které se plánuje neustále dopředu. Tímto obdobím bývají obvykle tři měsíce, což znamená, že se neustále plánuje na tři měsíce dopředu, a to velice detailně. Po každých třech měsících se zpřesní plán na další kvartál a roční finanční plán se o tři měsíce posune. Druhý kvartál tedy bude prvním kvartálem nového ročního plánu. Průběžně aktualizovaný rozpočet má vyšší vypovídací hodnotu než rozpočet sestavovaný jednou ročně. (Fibírová et al. 2015, s. 304).

Hlavním výstupem rozpočetnictví (finančního plánování) by měl být hlavní podnikový rozpočet. Pojem hlavní podnikový rozpočet může být nahrazen pojmem finanční plán. Součástí finančního plánu jsou stejně jako u podnikového rozpočtu výsledovka, rozvaha a rozpočet peněžních toků. Lze tedy říct, že jsou oba pojmy obsahově stejné. Rozpočtová výsledovka by měla umožnit vyčíslit očekávaný výsledek hospodaření. Rozpočtová rozvaha by měla být zobrazením očekávané finanční pozice podniku a prostřednictvím rozpočtu peněžních toků by mělo být možné kvantifikovat změnu peněžních toků v dalších obdobích (Šoljaková a Fibírová 2010).

Principy podnikového finančního plánování by bylo možné aplikovat i na osobní finanční plánování. Skrze využití klouzavého plánování by rodiny byly schopny reagovat na nově zjištěné skutečnosti a své plány přizpůsobovat směrem k naplňování předem stanovených cílů. Součástí plánu by měly být i plánové výkazy, díky kterým by rodina měla být schopna do jisté míry předvídat své budoucí peněžní toky, plánovat investice a sledovat svůj postup k naplňování cílů.

Důležité je, aby systém těchto plánů nebyl náročný na porozumění a aby se s ním dalo lehce pracovat. Je důležité zmínit, že horizont plánování a úroveň detailů v jednotlivých plánech bude závislá na volnosti rozpočtu rodiny. Rodina, pro kterou není složité vytvářet finanční přebytky z příjmů, nebude muset plánovat tak často a detailně jako rodina s nižšími příjmy.

3 Praktická aplikace

Budeme sledovat řízení osobních financí rodiny Novákových. V březnu roku 2019 se má rodině narodit dítě. Rodina si za svůj dlouhodobý cíl zvolila pořízení vlastního bydlení. Rodina odhaduje, že nemovitost, kterou by chtěla na začátku roku 2029 koupit, bude stát zhruba 6 000 000 Kč. Rodina se pokusí pomocí osobního finančního plánování a řízení osobních financí s využitím účetních výkazů zjistit, zda by mohla nemovitost financovat pouze z vlastních zdrojů nebo zda si bude muset vzít hypoteční úvěr.

V roce 2018 rodina sledovala své příjmy a výdaje a má tedy k dispozici měsíční data za celý rok, podle kterých bude řídit své finance. Z důvodu narození dítěte bude od ledna roku 2019 paní Nováková pobírat peněžitý příspěvek v mateřství a od července rodičovský příspěvek. Rodina bude testovat 3 scénáře, které se liší v době pobírání rodičovského příspěvku, který bude paní Nováková pobírat buď 45 měsíců, 36 měsíců nebo 24 měsíců.

3.1 Sestavení počáteční rozvahy a vymezení struktury příjmů a výdajů

Prvním krokem bude sestavení počáteční rozvahy. Na konci roku 2018 rodina na bankovních účtech eviduje zůstatek 203 006 Kč. Celkové peněžní toky za rok 2018 činily 133 006 Kč.

Na začátku roku 2019 činí zůstatek účtu stavebního spoření 23 704 Kč. Stavební spoření bylo uzavřeno na 10 let (do roku 2027), aby mohla rodina včas získat prostředky na financování nemovitosti. Cílová částka byla stanovena na 250 096 Kč. Prostředky ze stavebního spoření budou vyplaceny na začátku roku 2028.

Rodina dále investovala do státních dluhopisů. Rodina si vybrala reinvestiční státní dluhopis. Tento dluhopis má rostoucí úrokovou sazbu, která začíná na 0,5 % p.a. a končí na 3 % p.a. Úroková sazba se každý rok zvyšuje o 0,5 procenta. Rodina nakoupila dluhopisy v roce 2018 za 50 000 Kč. Všechny výnosy z dluhopisů budou poté vyplaceny k 1. 1. 2024. K 31. 12. 2018 činí hodnota dluhopisů 50 250 Kč. Rodina eviduje pouze závazky z nedoplatků za energie za rok 2018. Počáteční rozvahu lze vidět na obrázku číslo 5.

Obrázek 5: Rozvaha k 1. 1. 2019

Aktiva		Pasiva	
Položka	Částka	Položka	Částka
Bankovní účty	203 006	Vlastní jmění	273 960
Státní dluhopisy	50 250	Krátkodobé závazky	3 000
Stavební spoření	23 704	Dlouhodobé závazky	0
Celkem	276 960	Celkem	276 960

Zdroj: Vlastní zpracování

Na základě údajů o příjmech a výdajích rodina Novákových dále sestavila výsledovku za rok 2018, kterou lze vidět na následujícím obrázku.

Obrázek 6: Výsledovka za rok 2018

Výsledovka za rok 2018	Celkem
Příjmy	759 976
Fixní výdaje	-270 800
Peněžní toky po úhradě fixních výdajů	489 176
Variabilní výdaje	-281 594
Cigarety	-21 348
Pivo	-9 198
Benzín	-25 088
Kosmetika	-25 871
Drogerie	-17 207
Volný čas	-124 930
Jídlo	-29 502
Ostatní	-28 450
Běžné peněžní toky	207 582
Investice	-71 576
Závazky	-3 000
Celkové peněžní toky	133 006

Zdroj: Vlastní zpracování

Ve výsledovce byly výdaje rozčleněny na fixní a variabilní. Za fixní výdaje rodina označila leasing automobilu (72 000 Kč), výdaje na městskou hromadnou dopravu (7 300 Kč), pojistné (6 000 Kč), nájemné (120 000 Kč) a zálohy na energie (65 500 Kč).

Za variabilní výdaje rodina označila výdaje na cigarety, pivo, benzín, kosmetiku, drogerii, volný čas, jídlo a ostatní výdaje. Do ostatních výdajů bude rodina řadit drobné nákupy zboží a služeb.

Hlavními příjmy rodiny za rok 2018 byly mzdy obou manželů, vyplacené bonusy v zaměstnání pana Nováka a úroky na bankovních účtech. Měsíční mzda pana Nováka činí 33 000 Kč. Paní Nováková měsíčně pobírá 29 085 Kč. Bonusy jsou vypláceny nepravidelně a v různých částkách. Za rok 2018 byly vyplaceny bonusy v celkové výši 14 000 Kč. Přijaté úroky z bankovního účtu činily za rok 2018 celkem 956 Kč.

Vzhledem k tomu, že se v roce 2019 rodině narodí dítě, přibude do výsledovky výdajová položka „dítě“. Tato položka bude zaříděna mezi variabilní výdaje. V oblasti příjmů do výsledovky přibude položka dávky státní sociální podpory.

3.2 Scénář 45 měsíců

Rodina pro rok 2019 nejdříve sestaví rozpočet celkových peněžních toků.

Obrázek 7: Rozpočet celkových peněžních toků pro rok 2019

Rozpočet	I. čtvrtletí	II. čtvrtletí	III. čtvrtletí	IV. čtvrtletí	Celkem
Příjmy	177 850	177 850	117 517	117 517	590 734
Mzdy	99 000	99 000	99 000	99 000	396 000
Bonusy	3 500	3 500	3 500	3 500	14 000
Dávky státní sociální podpory	75 000	75 000	14 667	14 667	179 334
Úroky	350	350	350	350	1 400
Fixní výdaje	- 73 700	- 65 100	- 65 400	- 66 600	- 270 800
Peněžní toky po úhradě fixních výdajů	104 150	112 750	52 117	50 917	319 934
Variabilní výdaje	- 49 075	- 74 075	- 49 075	- 74 075	- 246 300
Cigarety	- 5 325	- 5 325	- 5 325	- 5 325	- 21 300
Pivo	- 2 275	- 2 275	- 2 275	- 2 275	- 9 100
Benzín	- 6 250	- 6 250	- 6 250	- 6 250	- 25 000
Kosmetika	- 6 450	- 6 450	- 6 450	- 6 450	- 25 800
Drogerie	- 4 300	- 4 300	- 4 300	- 4 300	- 17 200
Volný čas	-	- 25 000	-	- 25 000	- 50 000
Jídlo	- 7 375	- 7 375	- 7 375	- 7 375	- 29 500
Ostatní	- 7 100	- 7 100	- 7 100	- 7 100	- 28 400
Dítě	- 10 000	- 10 000	- 10 000	- 10 000	- 40 000
Běžné peněžní toky	55 075	38 675	3 042	- 23 158	73 634
Investice	- 5 394	- 5 394	- 5 394	- 5 394	- 21 576
Závazky	- 3 000	-	-	-	- 3 000
Celkové peněžní toky	46 681	33 281	- 2 352	- 28 552	49 058

Zdroj: Vlastní zpracování

Od ledna do června by měla paní Nováková pobírat peněžité příspěvek v mateřství v očekávané průměrné výši 25 000 Kč za měsíc. Od července se dávky státní sociální podpory změní a paní Nováková bude pobírat rodičovský příspěvek ve výši 4 889 Kč (po zaokrouhlení) měsíčně.

Fixní výdaje rodina očekává ve stejné výši jako v roce 2018. Z hlediska variabilních výdajů rodina stanovila rozpočet zaokrouhlením hodnot z roku 2018.

Výjimku budou tvořit rozpočet na volnočasové aktivity, který by rodina chtěla udržet na hladině 50 000 Kč, a rozpočet výdajů na dítě, který stanovila rodina na 40 000 Kč. Roční rozpočet variabilních výdajů byl stanoven na 246 300 Kč.

Na konci prvního kvartálu rodina provedla vyhodnocení plnění rozpočtu. Výsledkem prvního kvartálu roku 2019 jsou celkové peněžní toky ve výši 26 879 Kč.

Obrázek 8: Vyhodnocení plnění rozpočtu v prvním kvartálu

I. kvartál 2019	Skutečnost	Rozpočet	Odchylka
Příjmy	175 770	177 850	- 2 080
Mzdy	99 000	99 000	-
Bonusy	-	3 500	- 3 500
Dávky státní sociální podpory	76 230	75 000	1 230
Úroky	540	350	190
Fixní výdaje	- 73 700	- 73 700	-
Peněžní toky po úhradě fixních výdajů	102 070	104 150	- 2 080
Variabilní výdaje	- 66 797	- 49 075	- 17 722
Cigarety	- 5 194	- 5 325	131
Pivo	- 2 272	- 2 275	3
Benzín	- 6 333	- 6 250	83
Kosmetika	- 6 691	- 6 450	241
Drogerie	- 3 949	- 4 300	351
Volný čas	-	-	-
Jídlo	- 8 284	- 7 375	909
Ostatní	- 6 629	- 7 100	471
Dítě	- 27 445	- 10 000	- 17 445
Běžné peněžní toky	35 273	55 075	- 19 802
Investice	- 5 394	- 5 394	-
Závazky	- 3 000	- 3 000	-
Celkové peněžní toky	26 879	46 681	- 19 802

Zdroj: Vlastní zpracování

Rozpočet příjmů nebyl splněn o 2 080 Kč, a to především díky nevyplaceným bonusům. Naopak na dávkách státní sociální podpory bylo vyplaceno o 1 230 Kč více, než bylo očekáváno a skutečně vyplacené úroky z bankovního účtu byly vyšší než očekávané o 190 Kč.

Rozpočet fixních výdajů byl splněn. U variabilních výdajů lze za první kvartál roku 2019 pozorovat překročení o 17 722 Kč. Hlavním důvodem překročení tohoto rozpočtu byly výdaje na dítě ve výši 27 445 Kč. Tyto výdaje byly zapříčiněny prvotními výdaji na zabezpečení domácnosti a pomůcky pro výchovu dítěte. V dalších kvartálech rodina očekává snížení výdajů na dítě zhruba na 4 000 Kč měsíčně. Celková odchylka peněžních toků za první kvartál činí 19 802 Kč.

Stejným způsobem rodina vyhodnocovala plnění rozpočtu v dalších kvartálech. Celkově nebyl rozpočet na rok 2019 splněn o 42 078 Kč a celkové peněžní toky za rok

2019 činily pouze 6 980 Kč oproti očekávaným 49 058 Kč. Na konci čtvrtého kvartálu rodina sestavila výsledovku za rok 2019 a porovнала ji s výsledovkou za rok 2018.

Obrázek 9: Porovnání výsledovek za roky 2019 a 2018

	2019	2018	Rozdíl
Příjmy	582 294	759 976	- 177 683
Mzdy	396 000	745 020	- 349 020
Bonusy	1 620	14 000	- 12 380
Dávky státní sociální podpory	182 640	-	182 640
Úroky	2 034	956	1 077
Fixní výdaje	- 270 800	-270 800	-
Peněžní toky po úhradě fixních výdajů	311 494	489 176	- 177 683
Variabilní výdaje	- 279 938	-281 594	1 656
Cigarety	- 21 009	- 21 348	339
Pivo	- 8 922	- 9 198	276
Benzín	- 25 341	- 25 088	- 253
Kosmetika	- 25 563	- 25 871	308
Drogerie	- 16 139	- 17 207	1 068
Volný čas	- 52 000	- 124 930	72 930
Jídlo	- 34 392	- 29 502	- 4 890
Ostatní	- 32 965	- 28 450	- 4 515
Dítě	- 63 607	-	- 63 607
Běžné peněžní toky	31 556	207 582	- 176 027
Investice	- 21 576	- 71 576	50 000
Závazky	- 3 000	- 3 000	-
Celkové peněžní toky	6 980	133 006	- 126 027

Zdroj: Vlastní zpracování

Oproti roku 2018 se celkové příjmy snížily o 177 683 Kč. Tento meziroční rozdíl příjmů byl způsoben především poklesem příjmů z mezd o 349 020 Kč a dále nízkými vyplacenými bonusy. Pokles příjmů z mezd a bonusů kompenzovaly dávky státní sociální podpory ve výši 182 640 Kč.

Celkové variabilní výdaje oproti minulému roku poklesly pouze o 1 656 Kč. Nejvyšší snížení vynaložených výdajů bylo možné pozorovat ve výdajích na volný čas. Oproti tomu přibyla výdajová položka dítě, která variabilní výdaje navýšila o 63 607 Kč. V roce 2018 bylo také možné pozorovat vyšší výdaje na investice, a to o 50 000 Kč. Celkové peněžní toky za rok 2019 byly o 126 027 Kč nižší než v roce 2018. Na konci roku rodina sestavila konečnou rozvahu za rok 2019, kterou lze vidět na následujícím obrázku.

Obrázek 10: Rozvaha k 31. 12. 2019

Aktiva		Pasiva	
Položka	Částka	Položka	Částka
Bankovní účty	209 986	Vlastní jmění	304 227
Státní dluhopisy	50 753	Krátkodobé závazky	4 200
Stavební spoření	47 688	Dlouhodobé závazky	0
Celkem	308 427	Celkem	308 427

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkové vlastní jmění rodiny činí 304 227 Kč. Celkově se tedy vlastní jmění rodiny oproti počátku roku 2019 zvýšilo o 30 267 Kč. Tento růst zapříčinily celkové peněžní toky ve výši 6 980 Kč, růst hodnoty státních dluhopisů ve výši 503 Kč a růst zůstatku na účtu stavebního spoření ve výši 23 984 Kč. Na pokles vlastního jmění poté působilo zvýšení závazků rodiny o 1 200 Kč. Rodina dále sestaví rozpočet příjmů na roky 2020 až 2022.

Obrázek 11: Rozpočet příjmů na rok 2020 až 2022

Rozpočet	2020	2021	2022	Celkem
Příjmy	488 992	488 892	488 792	1 466 676
Mzdy	396 000	396 000	396 000	1 188 000
Bonusy	7 810	7 810	7 810	23 430
Dávky státní sociální podpory	83 282	83 282	83 282	249 846
Úroky	1 900	1 800	1 700	5 400

Zdroj: Vlastní zpracování

V letech 2020 až 2022 dojde k významnému poklesu příjmů, a to hlavně z důvodu nižších vyplacených dávek státní sociální podpory. Paní Nováková bude po celý rok pobírat rodičovský příspěvek, který bude navýšen na 83 282 Kč za rok.

Očekávané bonusy budou stanoveny jako průměrná hodnota z částek vyplacených bonusů za rok 2019 a 2018, a to ve výši 7 810 Kč. Mzdy pana Nováka by měly zůstat ve stejné výši. Očekávané úroky z bankovního účtu budou stanoveny v mírně nižší výši než přijaté úroky v roce 2019, a to z důvodu očekávání záporných peněžních toků.

Fixní výdaje by měly zůstat na úrovni 270 800 Kč. Z důvodu poklesu příjmů se rodina rozhodla upravit svůj rozpočet ve variabilních výdajových položkách, na kterých by se dalo ušetřit.

Těmito výdajovými položkami jsou výdaje na cigarety, pivo, kosmetiku, drogerii, volný čas, jídlo a ostatní výdaje. Pan Novák ví, že měsíčně vykouří zhruba 18 krabiček, přičemž jedna krabička ho stojí zhruba 97 Kč. Pokud by pan Novák kouřil levnější cigarety za 85 Kč, poté by ročně za cigarety zaplatil 18 360 Kč.

Stejným způsobem lze ušetřit i na výdajích na pivo. Pan Novák měsíčně vypije zhruba 25 piv. Jeho oblíbená značka piva obvykle stojí 30 Kč za plechovku. Pokud by začal kupovat pivo jiné značky, které stojí 20 Kč, poté by roční výdaje na pivo činily pouze 6 000 Kč.

Paní Nováková si myslí, že výdaje na kosmetiku by mohla snížit na 1 500 korun měsíčně, a to tím, že by mohla kupovat méně značkové produkty. To samé by mohla paní Nováková praktikovat u výdajů na drogerii, kde by mohla své výdaje omezit na 1 000 Kč měsíčně. Celkové roční výdaje na drogerii a kosmetiku by poté v součtu činily 30 000 Kč.

V oblasti volnočasových aktivit by Novákové mohli omezit rozpočet na 30 000 Kč, což by znamenalo 2 500 Kč měsíčně nebo 2 dovolené za 15 000 Kč.

Vysoké výdaje na jídlo byly v roce 2019 zapříčiněny nákupy značkových produktů, a to bez jakéhokoliv rozpočtu. Rodina chodí nakupovat přibližně čtyřikrát do měsíce a jeden nákup jí v roce 2019 průměrně vyšel na 717 korun. Novákové si myslí, že by se mohli vejít do rozpočtu 700 korun na jeden nákup. Celkově by tak roční výdaje na jídlo činily 33 600 Kč.

V oblasti ostatních výdajů by se dalo ušetřit na drobných nákupech zboží a služeb. Průměrné ostatní výdaje v roce 2019 činily 2 747 Kč měsíčně. V listopadu roku 2019 byly výdaje vyšší z důvodu nutné opravy pračky. Novákové se pokusí své ostatní výdaje držet na úrovni 2 000 Kč měsíčně a roční rozpočet tedy bude stanoven na 24 000 Kč.

V rozpočtu lze ještě upravit položku výdajů na dítě. Výše vynaložených výdajů na dítě byla v roce 2019 ovlivněna prvotními výdaji na zabezpečení domácnosti a potřeby pro výchovu dítěte. V dalších měsících roku 2019 klesly výdaje na průměrných 4 061 Kč měsíčně. Roční rozpočet výdajů na dítě tedy bude stanoven ve výši 48 000 Kč.

Splněním těchto rozpočtů by roční variabilní výdaje v letech 2020 až 2022 měly poklesnout na 215 301 Kč.

Obrázek 12: Rozpočet celkových peněžních toků na rok 2020 až 2022

Rozpočet	2020	2021	2022	Celkem
Příjmy	488 992	488 892	488 792	1 466 676
Fixní výdaje	-270 800	-270 800	-270 800	- 812 400
Peněžní toky po úhradě fixních výdajů	218 192	218 092	217 992	654 276
Variabilní výdaje	-215 301	-215 301	-215 301	- 645 903
Běžné peněžní toky	2 891	2 791	2 691	8 373
Investice	- 21 577	- 21 577	- 21 577	- 64 731
Závazky	- 4 200	- 3 700	- 3 700	- 11 600
Celkové peněžní toky	- 22 886	- 22 486	- 22 586	- 67 958

Zdroj: Vlastní zpracování

V roce 2023 by měla paní Nováková pobírat rodičovský příspěvek poslední tři měsíce (dítě dovrší věku 4 let) a dávky státní sociální podpory v tomto roce budou činit 20 821 Kč. Od dubna roku 2023 by chtěla Paní Nováková nastoupit zpátky do práce, a proto se musí rozhodnout, zda nastoupí na poloviční nebo plný úvazek.

Obrázek 13: Porovnání plného a polovičního úvazku

	Plný úvazek	Poloviční úvazek
Příjmy	688 096	606 331
Mzdy	657 765	576 000
Bonusy	7 810	7 810
Dávky státní sociální podpory	20 821	20 821
Úroky	1 700	1 700
Fixní výdaje	- 270 800	- 270 800
Peněžní toky po úhradě fixních výdajů	417 296	335 531
Variabilní výdaje	- 405 301	- 344 301
Cigarety	- 18 360	- 18 360
Pivo	- 6 000	- 6 000
Benzín	- 25 341	- 25 341
Kosmetika	- 18 000	- 18 000
Drogerie	- 12 000	- 12 000
Volný čas	- 30 000	- 30 000
Jídlo	- 36 600	- 36 600
Ostatní	- 24 000	- 24 000
Dítě	- 235 000	- 174 000
Běžné peněžní toky	11 995	- 8 770
Investice	- 21 577	- 21 577
Závazky	- 3 000	- 3 000
Celkové peněžní toky	- 12 582	- 33 347

Zdroj: Vlastní zpracování

V případě polovičního úvazku by do práce paní Nováková chodila pouze 3 dny v týdnu (5 pracovních dní). Od dubna do prosince je v roce 187 pracovních dní, takže by rodina musela pro dítě sehnat hlídání přibližně na 126 pracovních dní ($3 : 5 \times 187$). Jeden den hlídání stojí zhruba 1 000 Kč. V případě polovičního úvazku by se zvýšily roční výdaje na dítě o 126 000 Kč a příjmy o 135 000 Kč ($9 \times 15\,000$). V případě plného úvazku by rodina musela sehnat hlídání na 187 pracovních dní, což by znamenalo zvýšení výdajů o 187 000 Kč a zvýšení příjmů o 261 765 Kč ($9 \times 29\,085$).

V případě polovičního úvazku by celkové peněžní toky činily - 33 347 Kč. V případě plného úvazku by při splnění rozpočtu celkové peněžní toky rodiny činily - 12 582 Kč. Paní Nováková se rozhodne pro variantu plného úvazku.

Celkové peněžní toky v letech 2020 až 2023 by měly činit - 77 540 Kč. Na konci roku 2023 by rodina na bankovním účtu měla evidovat částku 132 446 Kč. Hodnota státních dluhopisů k 31. 12. 2023 by měla činit 55 473 a na účtu stavebního spoření by měla rodina mít naspořeno 146 501 Kč. Rodina opět očekává fakturu za nedoplatky za energie ve výši 3 700 Kč. Tuto částku stanovila rodina jako průměr částek z minulých let.

Vlastní jmění rodiny by mělo na konci roku 2023 činit 330 720 Kč, což by oproti konci roku 2019 znamenalo růst o 26 493 Kč. Zajímavé je, že vlastní jmění rodiny by mělo vzrůst i přes to, že celkové peněžní toky v letech 2020 až 2023 mají být záporné. Důvodem růstu vlastního jmění je především růst hodnot investic rodiny.

Pro roky 2024 až 2028 rodina opět sestaví rozpočet celkových peněžních toků, který lze vidět na obrázku číslo 14. V roce 2024 budou již oba manželé Novákoví pracovat, což bude znamenat nárůst příjmů z mezd na 745 020 Kč. V lednu roku 2024 rodina získá peněžní prostředky z investování do státních dluhopisů ve výši 55 473 Kč, a proto budou peněžní toky plynoucí z investic kladné. Očekávané fixní a variabilní výdaje kromě výdajů na dítě budou stanoveny na úrovni minulých let. Rozpočet výdajů na dítě bude muset rodina upravit.

V březnu roku 2024 dítě dovrší věku 5 let a nastoupí do školky. Rodina neví, zda se jí podaří dítě umístit do státní školky, a proto bude počítat se školkovým ve výši 10 000 Kč měsíčně, a tedy 100 000 korun za celý rok. Celkové očekávané výdaje na dítě za rok 2024 tedy budou stanoveny ve výši 148 000 Kč ($100\,000 + 48\,000$). Celkové variabilní výdaje by měly tedy stoupnout na 315 301 Kč. Celkové očekávané

peněžní toky v roce 2024 by měly činit 204 595 Kč. Na konci roku 2024 by rodina na bankovním účtu měla evidovat peněžní prostředky ve výši 337 041 Kč.

Vzhledem k vysokému stavu na bankovním účtu se rodina rozhodne část svých prostředků v roce 2025 investovat. Rodina se rozhodne, že 250 000 Kč uloží na tříletý termínovaný vklad s úrokovou sazbou 2,4 % p.a. (2,04 % po zdanění). Na konci roku 2027 by měla mít rodina na termínovaném vkladu uloženo 265 614 Kč. Za 20 000 Kč poté rodina nakoupí stejné státní dluhopisy jako v roce 2018. Konečná hodnota státních dluhopisů v roce 2027 bude činit 20 606 Kč a rodina poté požádá o předčasné splacení dluhopisů v roce 2028.

Do srpna roku 2025 (8 měsíců) bude dítě ještě stále chodit do školky a v září nastoupí do základní školy. Během docházky do základní školy rodina odhaduje, že dítě bude muset čas od času někdo doma pohlídat. V září až prosinci je 83 pracovních dnů. Vzhledem k tomu, že dítě bude potřeba hlídat pouze v odpoledních hodinách rodina rozpočet navýší o 41 500 Kč ($83 \times 1\,000 \times 0,5$). Celkové výdaje na dítě v roce 2025 rodina tedy odhaduje ve výši 169 500 Kč ($80\,000 + 41\,500 + 48\,000$).

V roce 2026 až 2028 bude dítě od ledna do června chodit do školy. Od července do srpna bude mít dítě letní prázdniny a do školy půjde zpátky v září. Dítě tedy bude potřeba od ledna do června hlídat v odpoledních hodinách. V červenci a srpnu bude opět potřeba dítě hlídat celý den z důvodu prázdnin a od září do prosince zase pouze v odpoledních hodinách. Od ledna do června má rok průměrně 124 pracovních dní, v červenci až srpnu je 43 pracovních dní a od září do prosince 83 dní. Zvýšení rozpočtu výdajů na dítě v důsledku hlídání se stanoví následovně:

$$(207 \times 0,5 + 43) \times 1\,000 = 146\,500$$

Stejná situace bude platit i pro roky 2027 až 2028. Očekávané roční výdaje na dítě v letech 2026 až 2028 budou stanoveny na úrovni 194 500 Kč. Na začátku roku 2028 rodina získá prostředky ze stavebního spoření ve výši 250 096 Kč, z termínovaného účtu ve výši 265 214 Kč a ze státních dluhopisů ve výši 20 606 Kč.

Celkové peněžní toky z investic v letech 2024 až 2028 by měly činit 235 351 Kč. Konečný zůstatek bankovního účtu na konci roku 2028 by měl činit 1 049 042 Kč.

Obrázek 14: Rozpočet celkových peněžních toků pro roky 2024 až 2028

Rozpočet	2024	2025	2026	2027	2028	Celkem
Příjmy	756 530	755 030	756 330	756 830	762 830	3 787 550
Mzdy	745 020	745 020	745 020	745 020	745 020	3 725 100
Bonusy	7 810	7 810	7 810	7 810	7 810	39 050
Úroky	3 700	2 200	3 500	4 000	10 000	23 400
Fixní výdaje	-270 800	-270 800	-270 800	-270 800	-270 800	-1 354 000
Leasing	- 72 000	- 72 000	- 72 000	- 72 000	- 72 000	- 360 000
MHD	- 7 300	- 7 300	- 7 300	- 7 300	- 7 300	- 36 500
Pojištění	- 6 000	- 6 000	- 6 000	- 6 000	- 6 000	- 30 000
Nájem	- 120 000	- 120 000	- 120 000	- 120 000	- 120 000	- 600 000
Elektrina	- 28 800	- 28 800	- 28 800	- 28 800	- 28 800	- 144 000
Teplo	- 17 500	- 17 500	- 17 500	- 17 500	- 17 500	- 87 500
Voda	- 19 200	- 19 200	- 19 200	- 19 200	- 19 200	- 96 000
Peněžní toky po úhradě fixních výdajů	485 730	484 230	485 530	486 030	492 030	2 433 550
Variabilní výdaje	-315 301	-336 801	-361 801	-361 801	-361 801	-1 737 505
Cigarety	- 18 360	- 18 360	- 18 360	- 18 360	- 18 360	- 91 800
Pivo	- 6 000	- 6 000	- 6 000	- 6 000	- 6 000	- 30 000
Benzín	- 25 341	- 25 341	- 25 341	- 25 341	- 25 341	- 126 705
Kosmetika	- 18 000	- 18 000	- 18 000	- 18 000	- 18 000	- 90 000
Drogerie	- 12 000	- 12 000	- 12 000	- 12 000	- 12 000	- 60 000
Volný čas	- 30 000	- 30 000	- 30 000	- 30 000	- 30 000	- 150 000
Jídlo	- 33 600	- 33 600	- 33 600	- 33 600	- 33 600	- 168 000
Ostatní	- 24 000	- 24 000	- 24 000	- 24 000	- 24 000	- 120 000
Dítě	- 148 000	- 169 500	- 194 500	- 194 500	- 194 500	- 901 000
Běžné peněžní toky	170 429	147 429	123 729	124 229	130 229	696 045
Investice	34 166	- 291 577	- 21 577	- 21 577	535 916	235 351
Závazky	- 3 000	- 3 700	- 3 700	- 3 700	- 3 700	- 17 800
Celkové peněžní toky	204 595	-147 848	98 452	98 952	662 445	916 596

Zdroj: Vlastní zpracování

Z očekávaného zůstatku bankovního účtu na konci roku 2028 rodina může předpokládat, že nebude schopna financovat vlastní bydlení pouze z vlastních úspor a bude muset zažádat o hypoteční úvěr.

Při žádosti o udělení hypotečního úvěru musí žadatel počítat s limity ukazatelů², které stanovuje Česká národní banka. Těmito ukazateli jsou ukazatele LTV, DSTI a DTI (Česká národní banka 2020).

Ukazatel LTV (loan to value) je poměrem hodnoty poskytnutého úvěru k hodnotě zastavené nemovitosti. V současnosti tento limit činí 90 %. Je potřeba vzít v úvahu, že banky mohou poskytovat jen minimum úvěrů s takto vysokým LTV. Rodina by tedy měla počítat spíše s nižším úvěrem.

Ukazatel DSTI (debt service to income) poměřuje výši měsíčních splátek s čistým měsíčním příjmem žadatele o úvěr. Hodnota ukazatele by dle limitů České národní banky neměla přesáhnout 50 %. Průměrné čisté měsíční příjmy rodiny by měly činit

² V souvislosti s COVID-19 došlo k 1.4.2020 k uvolnění limitů. V práci jsou posuzovány limity LTV 90 %, DSTI 50 % a DTI 8. Žádné další změny, které nastaly po 1. 4. 2020 v práci zohledněny nejsou z časových důvodů.

62 085 Kč. Aby limit rodina splnila, musela by maximální výše splátek činit 31 043 Kč.

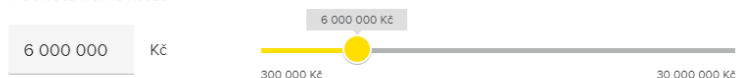
Posledním ukazatelem je ukazatel DTI (debt to income), který poměruje výši poskytnutého úvěru s čistým ročním příjmem žadatele. Podle České národní banky by tento ukazatel neměl přesáhnout hodnotu 8. Čisté roční příjmy rodiny z mezd by měly činit minimálně 745 020 Kč ročně. Do této částky nebudou zahrnuty bonusy, protože není jisté, že budou vyplaceny. Pro splnění limitu může maximální výše úvěru činit 5 960 160 Kč.

Uvažujme, že si rodina vezme úvěr ve výši 5 100 000 Kč s délkou splatnosti 25 let a patnáctiletou fixací. Měsíční splátky úvěru by podle kalkulačky na internetových stránkách Raiffeisenbank (Raiffeisenbank 2020) činily 27 315 Kč a na úvěru by bylo celkem zapláceno 8 281 033 Kč.

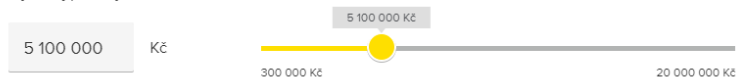
Obrázek 15: Hypoteční kalkulačka Raiffeisenbank

Spočítejte si hypotéku

Hodnota nemovitosti

Výše hypotéky

Délka splatnosti

Fixace

Měsíční splátka:

27 315 Kč

Poplatek za úvěr: 0 Kč
Úroková sazba: 4,14 %
RPSN: 4,3 %
Celková splatná částka: 8 281 033 Kč

MÁM ZÁJEM

Zdroj: (Raiffeisenbank 2020)

V případě tohoto úvěru by hodnota ukazatele LTV činila 85 %, hodnota ukazatele DSTI 44 % a hodnota ukazatele DTI 6,85. Limity České národní banky by měly být tedy splněny.

Posledním krokem bude sestavení plánovaných výkazů pro rok 2029. Rodina by musela vynaložit 900 000 Kč z vlastních úspor a na zbytek hodnoty nemovitosti by si vzala úvěr ve výši 5 100 000 Kč. Celková hodnota splátek by činila 8 194 500 Kč ($27\,315 \times 300$). Hodnota nemovitosti by měla činit 6 000 000 Kč.

Rodina nejdříve sestaví rozpočtovou výsledovku. Příjmy budou stanoveny na úrovni ročních mezd manželů Novákových. U fixních výdajů dojde ke snížení ve výši 120 000 Kč, protože rodina již nebude muset platit nájemné. Variabilní výdaje

zůstanou na úrovni roku 2028. Výdaje na závazky se zvýší o dvanáct měsíčních splátek hypotéky (327 780 Kč). Dále ve výkazu přibude položka pořízení majetku. Možnou podobu rozpočtové výsledovky pro rok 2029 znázorňuje obrázek č. 16.

Obrázek 16: Rozpočtová výsledovka pro rok 2029

Příjmy	745 020
Fixní výdaje	- 150 800
Peněžní toky po úhradě fixních výdajů	594 220
Variabilní výdaje	- 361 801
Běžné peněžní toky	232 419
Investice	-
Závazky	- 331 480
Pořízení dlouhodobého majetku	- 900 000
Celkové peněžní toky	- 999 061

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkové peněžní toky by měly při splnění rozpočtu příjmů a výdajů činit - 999 061 Kč. Konečný stav bankovního účtu v roce 2029 by měl poté činit 49 981 Kč. Rozvaha k 31. 12. 2029 by měla vypadat následovně:

Obrázek 17: Plánová rozvaha k 31. 12. 2029

Aktiva		Pasiva	
Položka	Částka	Položka	Částka
Bankovní účty	49 981	Vlastní jmění	-1 816 739
Nemovitost	6 000 000	Krátkodobé závazky	327 780
		Dlouhodobé závazky	7 538 940
Celkem	6 049 981	Celkem	6 049 981

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výkazů lze sledovat možné finanční problémy se splácením hypotečního úvěru. Celkové závazky převyšují majetek rodiny, což také naznačuje záporná hodnota položky vlastní jmění. Dále je možné pozorovat nízkou likvidní rezervu rodiny pro případ výpadku příjmů. Ukazatel hotovostní likvidity činí pouze 0,15, což znamená, že rodina má likvidní rezervu, která pokryje pouze 15 % krátkodobých závazků.

Z výsledovky lze vidět, že běžné peněžní toky nestačí na úhradu závazků rodiny. Rodina by se tedy musela při přijetí úvěru uskromnit ve výdajích spojených s běžným chodem domácnosti, jinak nebude schopna své závazky splácet. Sestavené výkazy

indikují, že rodina by si měla vzít spíše nižší úvěr nebo vybrat nemovitost s nižší cenou.

3.3 Scénář 36 měsíců

Při tomto scénáři by paní Nováková měla pobírat rodičovský příspěvek 36 měsíců. Měsíční výše rodičovského příspěvku by po zaokrouhlení měla činit 6 111 Kč v roce 2019 a 8 778 Kč v roce 2020. Poslední dávky státní sociální podpory bude paní Nováková pobírat v roce 2022. Scénář bude porovnáván se scénářem 45 měsíců.

V letech 2019 až 2021 se budou scénáře lišit pouze v příjmových položkách. V roce 2019 budou dávky státní sociální podpory činit 189 974 Kč, v roce 2020 105 333 Kč a v roce 2021 také 105 333 Kč. Celkově budou v těchto letech peněžní toky vyšší o 51 436 Kč.

Největší změna v celkových peněžních tocích nastává v roce 2022, kdy bude paní Nováková pobírat rodičovský příspěvek posledních 6 měsíců. Od července chce paní Nováková nastoupit do práce na poloviční úvazek (3 dny v týdnu). Paní Nováková by měla v roce 2022 odpracovat 75 pracovních dní. Oproti scénáři 45 měsíců by se měly příjmy rodiny z mezd zvýšit o 6 mezd paní Novákové, a tedy celkem o 90 000 Kč. Příjmy z dávek státní sociální podpory by měly být v tomto roce oproti scénáři 45 měsíců nižší o 30 615 Kč. Dále by se také měly zvýšit výdaje na dítě, a to o 75 000 Kč, protože rodina musí zabezpečit hlídání na 75 pracovních dnů. Celkové peněžní toky by oproti scénáři 45 měsíců měly být nižší o 15 615 Kč.

Do března roku 2023 by paní Nováková měla pracovat na poloviční úvazek a od dubna by již měla pracovat na úvazek plný. Za rok 2023 by paní Nováková měla odpracovat 225 pracovních dní. Na tyto dny bude muset rodina opět zajistit hlídání. Celkové příjmy z mezd by se oproti minulému scénáři měly zvýšit o 45 000 Kč. Příjmy z dávek státní sociální podpory by v tomto roce měly být oproti minulému scénáři nižší o 20 821 Kč, protože paní Nováková již nebude pobírat rodičovský příspěvek. Výdaje na dítě se z důvodu zajištění hlídání zvýší o 38 000 Kč, protože rodina bude muset sehnat pro dítě hlídání na dalších 38 dní. V roce 2023 by měly být peněžní toky oproti scénáři 45 měsíců nižší o 13 821 Kč.

Celkové změny v příjmech a výdajích v tomto scénáři oproti minulému shrnuje obrázek číslo 18.

Obrázek 18: Změny příjmů a výdajů v jednotlivých letech oproti scénáři 45 měsíců

	2019	2020	2021	2022	2023	Celkem
Peněžní toky při scénáři 45 měsíců	6 980	-22 886	-22 486	-22 586	- 9 582	- 70 560
Změna příjmů z mezd	-	-	-	90 000	45 000	135 000
Změna příjmů z dávek	7 333	22 051	22 051	- 30 615	- 20 821	0
Změna výdajů na dítě	-	-	-	- 75 000	- 38 000	-113 000
Peněžní toky při scénáři 36 měsíců	14 313	- 835	- 435	-38 201	-23 403	- 48 560

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkové peněžní toky by měly v letech 2019 až 2023 činit - 48 560 Kč, což je o 22 000 Kč více než ve scénáři 45 měsíců. Největší rozdíly ve scénáři lze pozorovat v roce 2022, kdy paní Nováková přestává pobírat rodičovský příspěvek a odchází na poloviční úvazek do práce. Na konci roku 2023 by rodina na bankovním účtu měla mít naspořeno 154 446 Kč.

V letech 2024 až 2028 by měla být situace pro oba scénáře stejná a celkové peněžní toky v těchto letech by měly tedy činit 916 596 Kč. Rodina by měla mít na konci roku 2028 naspořeno 1 071 042 Kč.

3.4 Scénář 24 měsíců

Při tomto scénáři se rodina rozhodne, že rodičovský příspěvek bude pobírat pouze 24 měsíců. Měsíční výše rodičovského příspěvku v roce 2019 by po zaokrouhlení měla činit 9 167 Kč a 13 611 Kč v roce 2020. Poslední dávky státní sociální podpory budou vyplaceny v červnu roku 2021. Paní Nováková by do práce chtěla nastoupit nejdříve v březnu roku 2022, kdy dítěti budou tři roky. Tento scénář opět bude porovnán se scénářem 45 měsíců.

V roce 2019 až 2021 nastanou opět změny pouze v příjmových položkách. V roce 2019 budou dávky státní sociální podpory celkem činit 208 307 Kč a v roce 2020 163 333 Kč. Celková změna příjmů z dávek státní sociální podpory by v letech 2020 a 2021 měla činit 105 718 Kč.

V červnu 2021 paní Nováková obdrží poslední dávky rodičovského příspěvku. Celkem by rodina měla obdržet za rok 2021 dávky státní sociální podpory ve výši 81 667 Kč. Celková změna peněžních toků oproti scénáři 45 měsíců by v tomto roce měla činit - 1 615 Kč.

Od března roku 2022 paní Nováková nastoupí do práce na poloviční úvazek s měsíční mzdou 15 000 Kč. Rodina očekává, že paní Nováková by za rok 2022 měla

odpracovat zhruba 123 pracovních dnů. Na tyto dny musí rodina zajistit pro dítě hlídání (123 000 Kč). Celkové příjmy z mezd by se měly oproti scénáři 45 měsíců zvýšit o 135 000 Kč. Zároveň v tomto roce nebudou vyplaceny žádné dávky státní sociální podpory, a proto oproti scénáři 45 měsíců příjmy z dávek státní sociální podpory poklesnou o 83 282 Kč. Celková změna peněžních toků by měla činit -71 282 Kč.

V roce 2023 by mělo dojít ke stejným změnám jako ve scénáři 36 měsíců, což znamená, že celková změna peněžních toků v roce 2023 oproti scénáři 45 měsíců by měla činit -13 821 Kč.

Rodina by měla být na konci roku 2023 celkově o 19 000 Kč bohatší, než kdyby paní Nováková pobírala rodičovský příspěvek 45 měsíců, a to i přes to, že paní Nováková zůstane na 9 měsíců doma. Na konci roku 2023 by rodina měla mít na bankovním účtu částku 151 446 Kč.

Celkové změny v příjmech a výdajích v tomto scénáři oproti scénáři 45 měsíců shrnuje následující obrázek.

Obrázek 19: Změny příjmů a výdajů v jednotlivých letech oproti scénáři 45 měsíců

	2019	2020	2021	2022	2023	Celkem
Peněžní toky při scénáři 45 měsíců	6 980	-22 886	-22 486	- 22 586	- 9 582	- 70 560
Změna příjmů z mezd	-	-	-	135 000	45 000	180 000
Změna příjmů z dávek	25 667	80 051	- 1 615	- 83 282	- 20 821	0
Změna výdajů na dítě	-	-	-	-123 000	- 38 000	-161 000
Peněžní toky při scénáři 36 měsíců	32 647	57 165	-24 101	- 93 868	-23 403	- 51 560

Zdroj: Vlastní zpracování

Při tomto scénáři je možné největší rozdíly pozorovat v roce 2022. V roce 2022 dochází k podstatným změnám v příjmech i výdajích a změna celkových peněžních toků činí - 71 282 Kč. V letech 2024 až 2028 by celkové peněžní toky měly opět činit 916 596 Kč. Na konci roku 2028 by měla mít rodina naspořeno 1 068 042 Kč.

3.5 Porovnání scénářů

Scénáře budeme porovnávat z pohledu konečných zůstatků na bankovním účtu. Zůstatky na bankovním účtu v jednotlivých scénářích zobrazuje následující obrázek.

Obrázek 20: Vývoj zůstatku na bankovním účtu v jednotlivých scénářích

Zůstatek na bankovním účtu	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Scénář 45 měsíců	203 006	209 986	187 100	164 614	142 028	132 446	337 041	189 193	287 645	386 597	1 049 042
Scénář 36 měsíců	203 006	217 319	216 485	216 050	177 849	154 446	359 041	211 193	309 645	408 597	1 071 042
Scénář 24 měsíců	203 006	235 653	292 818	268 717	174 849	151 446	356 041	208 193	306 645	405 597	1 068 042

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky lze vyčíst, že nejnižšího zůstatku na bankovním účtu na konci roku 2028 by rodina dosáhla v případě scénáře 45 měsíců. Je to hlavně z toho důvodu, že při tomto scénáři paní Nováková do práce nastupuje nejpozději ze všech scénářů.

V roce 2020 jsou rozdíly mezi zůstatky na bankovním účtu ještě markantnější. Při scénáři 24 měsíců má rodina v roce 2020 na účtu téměř o 105 000 Kč více než ve scénáři 45 měsíců a zhruba o 76 000 Kč více než ve scénáři 36 měsíců. Tento rozdíl opět zapříčinily vysoké dávky státní sociální podpory. Dále lze pozorovat, že jediný scénář, u kterého bylo možné v roce 2020 sledovat kladné peněžní toky byl scénář 24 měsíců.

V roce 2021 lze opět nejvyšší zůstatek na bankovním účtu sledovat u scénáře 24 měsíců. Na druhou stranu měl v tomto roce scénář 24 měsíců nejnižší celkové peněžní toky. Důvodem bylo především to, že paní Nováková přestane v tomto roce pobírat dávky státní sociální podpory a zůstává s dítětem doma.

V roce 2022 dochází k výraznému snížení rozdílu zůstatků na bankovním účtu mezi scénáři 45 měsíců a 36 měsíců, a to z toho důvodu, že paní Nováková při scénáři 36 měsíců pobírá dávky státní sociální podpory posledních 6 měsíců, zatímco ve druhém scénáři tyto dávky pobírá po celý rok. V tomto roce jsou zůstatky na bankovním účtu ve scénářích 24 měsíců a 36 měsíců téměř totožné.

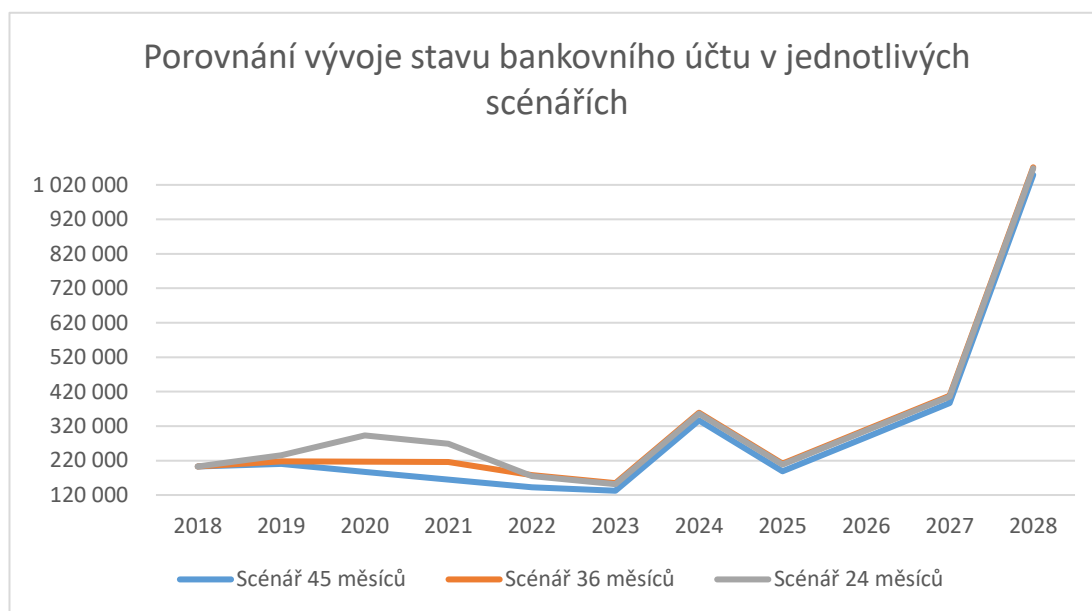
Na konci roku 2023 jsou rozdíly zůstatků na bankovních účtech nejmenší. Ve scénářích 24 měsíců a 36 měsíců paní Nováková již pracuje po celý rok. Ve scénáři 45 měsíců paní Nováková do práce nastupuje až v červenci. Opožděný odchod do práce však kompenzují dávky státní sociální podpory ve výši 20 821 Kč a snížené výdaje na hlídání dítěte, protože paní Nováková je s dítětem do června doma.

V letech 2024 až 2028 již paní Nováková ve všech scénářích pracuje na plný úvazek a peněžní toky jsou ve všech scénářích totožné. Hlavní rozdíly mezi konečnými zůstatky na bankovních účtech na konci roku 2028 byly zapříčiněny v letech 2019 až 2023. Nejvyšší průměrný zůstatek na bankovním účtu bychom mohli pozorovat

u scénáře 24 měsíců. To by také znamenalo vyšší přijaté úroky z bankovního účtu oproti ostatním scénářům.

Vývoj zůstatku na bankovním účtu lze pozorovat na následujícím grafu.

Obrázek 21: Porovnání scénářů z hlediska zůstatku na bankovním účtu

Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu lze vidět, že při scénáři 24 měsíců stav bankovního účtu nejdříve poměrně prudce rostl a od roku 2020 začal klesat. V roce 2022 byly stavy účtů ve scénářích 24 měsíců a 36 měsíců téměř stejné. Vysoké zůstatky na bankovním účtu indikují, že rodina by neměla mít potíže s vytvářením finančních přebytků a mohla by více prostředků investovat.

4 Závěr

Osobní finance jsou součástí života každého z nás. Způsobů a prostředků, kterými lze osobní finance řídit je mnoho a každý z nich má svá pro a proti. Sledování příjmů a výdajů prostřednictvím mobilních či počítačových aplikací je poměrně administrativně nenáročné a umožňuje uživateli aplikací detailně sledovat své příjmy a výdaje. I tyto aplikace však mají své nedostatky.

První kapitola popisovala osobní finance z pohledu jejich specifík, vymezila rizika, se kterými se lidé při jejich řízení potýkají, a vymezila odlišnosti řízení osobních financí od řízení financí podnikových. Mezi nejvýznamnější rozdíly mezi podnikovými a osobními financemi lze zařadit například administrativní náročnost jejich řízení a povinnosti, které v souvislosti s jejich řízením vyplývají ze zákona.

Druhá kapitola se nejdříve zabývala běžnými prostředky a metodami pro správu osobních financí, kterými jsou chytré aplikace pro sledování příjmů a výdajů, finanční produkty a osobní finanční plánování. Dále se kapitola zabývá využitím účetních metod, které by bylo možné pro správu osobních financí využít. Těmito účetními metodami byly výkazy, finanční analýza a tvorba plánů a rozpočtů. Díky rozvaze je uživatel systému lépe schopen vyhodnotit svou celkovou finanční situaci, sledovat svou majetkovou strukturu a vyhodnocovat změny v majetkové struktuře mezi různými obdobími. Díky výkazu příjmů a výdajů (výsledovce) a jeho členění výdajů na fixní a variabilní je poté uživatel tohoto výkazu schopen oddělit pravidelně a v konstantní výši vynakládané výdaje od proměnlivých a ovlivnitelných výdajů. Díky tomu může například jednoduše zjistit částku finančních přebytků, která zbývá po úhradě neovlivnitelných a pravidelných výdajů, na ostatní výdaje, jejichž výši může ovlivnit. Finanční analýza výkazů poté umožní uživateli tohoto systému sledovat různé finanční ukazatele, na základě kterých poté může provádět ekonomická rozhodnutí a porovnávat vývoj osobních financí v různých obdobích. V části kapitoly, která se věnovala rozpočtům a rozpočtovým výkazům, byly vymezeny postupy a principy správného sestavování rozpočtů a plánů a dále bylo představeno klouzavé plánování.

Třetí kapitola se věnovala praktické aplikaci účetních metod při řízení osobních financí běžné rodiny, která si za cíl stanovila financování vlastního bydlení. Prostřednictvím účetních výkazů rodina v jednotlivých letech případové studie

sledovala strukturu svého majetku, své spotřební chování a vytvářela rozpočty a plány pro jednotlivé roky. V této případové studii byly testovány 3 různé scénáře, které se svým průběhem v jednotlivých letech lišily. Na konci kapitoly byly jednotlivé scénáře porovnány z hlediska stavu peněžních prostředků na bankovním účtu. Výsledkem praktické aplikace je relativně podrobné a přehledné zobrazení reálného stavu rodinných financí i v delším časovém měřítku, které umožňuje průběžně adaptovat hospodaření na změněné podmínky v zájmu uchování průběžných i dlouhodobých zájmů a cílů rodiny.

Tento systém řízení osobních financí pomocí účetních metod může sloužit jako myšlenková mapa a podklad pro přijímání klíčových rozhodnutí, která významně ovlivní život uživatele tohoto systému.

Seznam použité literatury a pramenů

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2020. Doporučení – Limity pro poskytování hypotečních úvěrů. *Doporučení – Limity pro poskytování hypotečních úvěrů* [online] [vid. 2020-01-05]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/financni-stabilita/makroobezretnostni-politika/doporuzeni-limity-pro-poskytovani-hypotecnich-uveru>

DUCHÁČKOVÁ, Eva, 2015. *Pojištění a pojišťovnictví*. 1. vyd. Praha: Ekopress. ISBN 978-80-87865-25-5.

FIBÍROVÁ, Jana, Jaroslav WAGNER, Petr PETERA a Libuše ŠOLJAKOVÁ, 2015. *Manažerské účetnictví: nástroje a metody*. 2., aktualizované a přepracované vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-743-0.

FINANCE.CZ, 2018. *Jak moc je opravdu výhodné vaše stavební spoření* [online] [vid. 2020-03-28]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/516284-jak-je-vyhodne-stavebni-sporeni/>

JANHUBA, Miroslav, Marie MÍKOVÁ, Jaroslava ROUBÍČKOVÁ a Vladimír ZELENKA, 2016. *Finanční účetnictví obecné otázky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-614-2.

J&T BANK, 2020. Termínované vklady. *J&T Banka* [online] [vid. 2020-04-27]. Dostupné z: https://www.jtbank.cz/produkty/terminovane-vklady.html?gclid=Cj0KCQjwpfHzBRCiARIsAHHzyZrqGQzbaLCPWbFwuC62l4jOiLX99mFVNfWT6ndX2bD6pkKKc3KJC2MaAltPEALw_wcB

KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER, 2017. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-0563-2.

MAREK, Petr, 2006. *Studijní průvodce financemi podniku*. 1. vyd. Praha: Ekopress. ISBN 978-86119-37-8.

MĚŠEC.CZ, 2020. Termínované vklady - srovnání. *Měsíc.cz* [online] [vid. 2020-04-27]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/produkty/terminovane-vklady/>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 2020. Státní spořicí dluhopisy. *Státní spořicí dluhopisy* [online] [vid. 2020-03-17]. Dostupné z: <http://www.sporicidluhopisycr.cz/cs>

RAIFFEISENBANK, 2020. Hypoteční kalkulačka. *Raiffeisenbank a.s.* [online] [vid. 2020-04-11]. Dostupné z: <http://www.rb.cz/osobni/hypoteky/hypotecni-kalkulacka>

RŮČKOVÁ, Petra a Michaela ROUBÍČKOVÁ, 2012. *Finanční management*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4047-8.

SMRČKA, Luboš, 2007. *Osobní a rodinné finance (svět rodinných financí-jak spořit a rozmnožovat majetek)*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing. ISBN 978-80-86946-41-2.

SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL, 2014. *Osobní finance: řízení financí pro každého*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4832-0.

ŠOLJAKOVÁ, Libuše a Jana FIBÍROVÁ, 2010. *Reporting*. 3. rozšířené a aktualizované vydání. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2759-2.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Rozvaha	19
Obrázek 2: Výsledovka	22
Obrázek 3: Rozvahy za roky 2020 a 2019	25
Obrázek 4: Výsledovky za roky 2020 a 2019	25
Obrázek 5: Rozvaha k 1. 1. 2019	29
Obrázek 6: Výsledovka za rok 2018	29
Obrázek 7: Rozpočet celkových peněžních toků pro rok 2019	30
Obrázek 8: Vyhodnocení plnění rozpočtu v prvním kvartálu	31
Obrázek 9: Porovnání výsledovek za roky 2019 a 2018	32
Obrázek 10: Rozvaha k 31. 12. 2019	33
Obrázek 11: Rozpočet příjmů na rok 2020 až 2022	33
Obrázek 12: Rozpočet celkových peněžních toků na rok 2020 až 2022	35
Obrázek 13: Porovnání plného a polovičního úvazku	35
Obrázek 14: Rozpočet celkových peněžních toků pro roky 2024 až 2028	38
Obrázek 15: Hypoteční kalkulačka Raiffeisenbank	39
Obrázek 16: Rozpočtová výsledovka pro rok 2029	40
Obrázek 17: Plánová rozvaha k 31. 12. 2029	40
Obrázek 18: Změny příjmů a výdajů v jednotlivých letech oproti scénáři 45 měsíců	42
Obrázek 19: Změny příjmů a výdajů v jednotlivých letech oproti scénáři 45 měsíců	43
Obrázek 20: Vývoj zůstatku na bankovním účtu v jednotlivých scénářích	44
Obrázek 21: Porovnání scénářů z hlediska zůstatku na bankovním účtu	45